Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

748. Vita Petri Tomicki, Eppi. Crac. et Reg. Po. Vice Cancellarii, Stanislao Hesio, Eppi. Varm. authore (odpis A. Batowskiego 1847).

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Бав. 748

748

Vita
Petri Tomicki
Episcopi Cracoviensis
et
Regni Poloniæ
Vicecancellarii

Stanislao Hosio
Episcopo Varmiensi
Authore

Sam przepisałem dla mojej Biblio-
teki w Odnowie d. 21. Listopada
R. P° 1847; Aleksander Batowski

Ex ea familia quae Cymbae gerit Insigne claris ortus majoribus, sed quibus ipse tamen rebus et honoribus gestis plus attulisse lucis quam quantum ab eis acceperat videbatur, parente natus est cum primis honesto & nobili Nicolao a Thomicze Vexilif. Posnan. Matre Anna a Schamotuli ex familia cujus Insigne Nalancz appellatur, admodum puer adhuc erat cum pater ei decessit, quare tutore & quasi parente altero usus est Andrea a Schamotulij Palatio Sandomiriensi seu Posnan avunculo suo. Qui cum in puero multa ingenij signa, magnamq virtutis indolem conspexisset quoniam filiis ipse carebat hunc sororis suae filium filij loco numeroq habuit summaq cura & diligentia his cum artibus imbui curavit quas ubi dum tener erat combibisset ad majora venire posset paratior, itaq authore eo & consuasore Gnesnam primum est missus ut ibi rudimenta disceret literarum quod is ludus in tota majori Polonia celebris tum praeceteris habebatur deinde ubi tempus esse vidit proferendi studia ejus iam non ut fuit aetatis illius captus magnos puer in ludo Gnesnensi primis in literis progressus effecisse videbatur in Germaniam eum mittendum censuit cum ex ephebis nondum excessisset, a quo ejus consilio ne caeterorum quidem amicorum voluntas abhorrebat. Florebant

eo

eo tempore studia literarum non in alia Germaᵃ
Civitate quam Lipsiæ magis visum est Atque
eam deligere potissimum quo capiendi ingenij
cultus causa proficisceretur quod inde dupplex
commodum consequi posse videbitur, cum & inge-
nuarum artium doctrina tinctum iam leviterā-
nimum expoliendi & germanica lingua quæ nostris
hominibus propter crebra ejus gentis ob vicinita-
tem commertia utilis existimatur emendatiorem
quam usquam alibi obiter perdiscendi summam
ibi copiam & facultatem esset habiturus. Oppor-
tune cecidit ut quo tempore hæc fuit facta deli-
beratio is ipse tutor ejus, & avunculus in Ger-
maniam legatus a Rege mitteretur is pue-
rum una accepit & Lipsiæ postea reliquit ubi
quatuor plus minus annos cum esset commora-
tus atq. omnibus iis doctrinis quibus illa ætas
impertiri debebat ita eruditus ut ad graviora
studia satis jam aptus videretur Cracoviam se
contulit quod Eam Urbem Philosophiæ studiis
cupidis incredibili fuit amore inflammatus cla-
ram esse accepisset Quibus cum se totum tradidis-
set brevi temporis Curriculo tam in eis proces-
serat ut evolasse non excurisse videretur atque
omnibus ijs ornamentis quibus ornari consue-
verunt ij qui non paenitendas habent in Phi-
losophia

losophia progressiones adolescens etiam tum coho-
nestaretur. Maxima autem vis ejus ingenij in
disputationibus elucebat ad quas quoties prodi-
bat tantus ubique undiq concursus fiebat ut locu
in subselijs occuparentur Auditoria compleren-
tur magnaq euntem scholiorum caterva comi-
taretur, dum acumen illius & subtilitatem in
disputando vehementer omnes admirarentur. Jam
itaque cum bonitate ingenij tum perenni studio,
eo progressus fuerat ut non laudem solum verum
etiam admiratonem apud suos ex philosophiæ
cognitione consequeretur cum eam tamen quantum
in ea profecisset plurimum poeniteret. Quamobrem
Italiam semper spectabat, Italia animo ejus dies
noctesq observabatur Italiæ summo desiderio tene-
batur eo studia literrarum ex Græcia translata
esse sciebat, ibi quasi domicilium quoddam doctri-
narum omnium intelligebat, eam ingeniorum altri-
cem literarum appellari legebat, omnes conatus &
labores suos incassu sibi cecidisse atque omnino
perisse putabat nisi doctissimis in Italia viris
reformandum & quasi recoquendum se dedisset. Quam-
quam vero incredibili visendæ Italiæ cupiditate
fuit incensus tamen ut erat adolescens pudentis-
simus summaq modestia præditus nihil sibi nisi
de consilio & sententia avunculi sui faciendum e-
xistimavit. ad quem cum de sua in Italiam pro

ficiscendi

sciscendi voluntate retulisset eo autore aut captum consilium executurus aut prorsus illud repudiaturus. avunculus non modo voluntati Adolescentis non est refragatus verum etiam impetum hunc eius atque ardorem, erga litteras collaudavit. Sed cum vir esset admirabili prudentia videretque ad Philosophos sororis suæ filium adolescenturum ad omnia summa natum cui neque decor oris eximius deesset neque suavitas vocis appellandarumque literarum lenitas singularis neque vis atque acumen ingenij præclarum quod eum virum fore prudentissimum pollicebatur neque cœteræ cum animi tum corporis dotes minime vulgares ferendum non esse putavit ut tale tantumque ingenium in solivaga et jejuna Philosophiæ naturalis cognatione consumeretur. Quamobrem cohortatus eum est pluribus verbis etiam atque etiam diligenter ut prospiceret ne si nimis magnum studium multamque operam in res obscuras quidem illas et difficiles sed easdem ad Reipublicæ administrationem non maxime necessarias contulisset iustam hominum reprehensionem effugere vix posset quin ea potius studia amplecteretur quibus ad magnam fortunæ cultum ingenia excitantur. Iuris ut scientiam coleret eam eloquentiæ studijs condiret fore ut ijs artibus et honori suo velificaretur et amicorum utilitati consuleret et cunctæ Reipublicæ multo maximum cum emolumentum adferret tum ornamentum

namentum. Addlescem quoniam semel in animum induxerat ab Avunculi consilijs & præceptis latum q̃d aiunt unguem non discedere, quod fidem illius in se benevolentiamq; cum non mediocri prudentia conjunctam perspexerat tanto se libentius facturam recepit quod Avunculus præcepisset quantum persuasum hoc magis haberet & salubre sibi fore id consilium & ex amoris erga se abundantia proficisci. Proficiscitur itaq; in Italiam optimis cum ominibus omnibus prosequentibus ex tot clarissimis Italiæ urbibus Bononiam delegit ubi non tam coeptum studiorum suorum cursum confirmaret quam novo disciplinarum genere ex avunculi præscripto in formandum poenitus & instruendum curaret non uti plerique omnes adolescentuli faciunt sese voluptatibus unmersit non luxu & libidine non otio & ignavia tempus ibi transegit non alias res egit quam quarum gratia in illud Theatrum orbis terrarum Italiam missus fuit. Set avunculi præceptorum semper memor his studijs adolescentiam tradudit suam quæ ut nulla fumosarum Imaginum commendatio accessisset vel sola potuerint eum in quibus postea fuit positus, dignitatis & fortunæ gradibus collocare. Præceptorem habuit in eo studiorum genere quas humaniores literas appellant Philipum Beroaldum virum dissertissimum qui tot præclaris ingenij monumentis claram eruditionem suam fecit omnibus et testatam. In Jure excellentissimum Juris V. Doctorem

6\. Doctorem Antonium Burgo Hispanum sub ijs praeceptoribus et dicendi laude permultum processerat et in Jure tantum profecerat ut consentientibus omnium suffragiis dignus pronunciaretur qui in celebri doctissimorum virorum consessu maxima nobilissimorum juvenum corona circumfusus cum plus quatuor annos Bononiae esset commoratus, omnibus Jurisconsultorum insignibus cohonestaretur, adeo temporis brevitatem ingenij celeritatem studijque magnitudinem compensabat. Nondum satis matura ei videbatur in patriam reversio, mancam enim esse Jurisperitiam intelligebat, nisi ad actionem exercitationemque eam convertisset. Romam itaque se contulit ut quarum rerum artem Bononiae combiberat earum ibi usum quoque aliquem perciperet. Vix annus unus intercessit, cum tanta fuit de eo doctrinae opinio concitata, vix ut ullius in patria nomen eruditionis fama clarius esset ac illustrius. Quae cum longius in dies manaret pervenit tandem ad Fredericum quoque Cardin. cuius Cancellarium Sigismundum Targowicki cum esset aetate affecta sub id tempus otij quietis amore captus eo quo fungebatur officio se abdicavit neque defuerant qui magnis allegationibus id munus apud Cardinalem impetrare contenderant, summoque studio prehensarent et ambirent. Verum id Cardinalis Petro Thomicio jam animo destinaverat statutumque secum et deliberatum habebat nominis illius fama commotus non alteri cuiquam munus id quam

Petro

Petro Thomicio mandare. Ad quem literas in urbem mitti curavit quibus ut ad suos primo quoque tempore in patriam rediret monebatur amplum et honorificum apud Cardinalem Cancellarii munus obiturus. Cum longam ille profectionis suae moram interponeret in causa fuit annus Jubilaeus, agebatur enim tunc annus a Christo nato M. D^mus toto vertente anno Cancellario carere Cardinalis maluit illius ex Urbe reditum expectandus, quam ad alium quempiam honorem istum deferre quod eum prae ceteris ex dignitate sua munus hoc administraturum persuasum habebat. Venit tandem toto anno desideratus et expectatus continuo a Cardinali benigne excipitur et promisso Cancellarij munere quinto quam venerat die ornatur, tantamque ejus rationem habuisse dicitur ut non solum Cracov. archidiaconatum ad eum detulerit verum etiam revereri eum visus est. Fuit Petrus Thomicius natura sobrius et temperatione moderationeque singulari praeditus, sed has in illo virtutes auxerat consuetudo et sex annorum in Italia commoratio. At Cardinalis nonnullos alebat qui majoribus interdum poscerent atque eum ad largius nonnunquam potandum invitarent cui rei si quando Petrus Thomicius intervenisset abscondi e vestigio et cellari pocula jussit quod Italum venire diceret, hoc eum enim nomine propter minime vulgarem in cibo potuque continentiam solitus fuit appellare. Non totos tres annos cum Cardinali fuerat cum ille vitam cum morte commutavit quo tempore potiebatur in Polonia Ale-

xander

xander Rex frater eius in cujus Consiliarios certo quodam suo consilio referri noluit verum unum atq alterum annum apud Joannem Lubranski Posnan Epm fuit commoratus. Excessit interim e vita Alexander quoque Rex cum quinque plus minus Annos ad Regni gubernacula sedisset. Eligitur e vestigio in demortui fratris locum Sigismundus Glogoviae Dux fratrum natu minimus et Poloniae Rex renunciatur, in hunc Petrus Thomicius quadam naturali voluntatis inclinatione semper propendebat, quod eum etiam adolescentem per multos heroicarum vereque regiarum virtutum igniculos jacere videbat. Quare ut primum Rex fuit designatus illico se in fidem ejus et clientellam contulit non erat adhuc in valde lauta et bene acta parte ut qui adhuc nec multis nec iis opimis auctus esset sacerdotiis ita se tamen gerebat ut iis de facultatibus nemo pari splendori esset Principi suo et ornamento amplam familiam equos complures alebat nitida fuerunt apud illum et elegantia cum esset prae caeteris mundiciei politieiq valde studiosus tam fuit autem apud omnes generosus ut quorum ampliae fuerunt facultates hi certatim benignitatem in eum suam liberalitatemq conferrent quo facilius quos in aula Regia faciebat sumptus sustinere potuisset, nec opinanti saepe a proceribus munera mittebantur. Sigismundus autem Rex ubi propius inspexisset ejus, ingenium dotesque tam corporis quam animi fuit contemplatus coepit ejus opera multum uti. Itaque cum eum Vladislaviensi

Canonicatu

Canonicatu audisset ad Pomeraniæ primum Duces oratorem cum mandatis misit mox ad Valachos deinde in Ungariam post Vratislaviam ad Sleziæ Duces Iterum in Hungariam quam secundam ungaricam legationem cum obiret Rex cognita fide eius & diligentia cum feliciter eum quæ sibi data essent mandata conficere videret fructum laboribus ejus iudicio suo censuit tribuendum intra dies quondam tria ad eum absentem licet sacerdotia detulit, at honorata & fructuosa cumprimis primum Sandomiriæ Custodiam tum Canon: Gnesnen postea Canonicatum S. Egidij cum vero tertium in Hungaria Legationis munere fungeretur accidit ut Præmisliensis Episcopatus vacaret tum vero magna fuit concursio petentium atque honorem istum magno conatu ambientium sed absentis Petri Thomicii virtus & in Regijs negotijs exequendis fides ac vigilantia cum admirabili quadam prudentia conjuncta tacendo licet tamen clamores edebant ut eorum sonitus a Sigismundo quoque Rege Vilnæ fuerint exauditi qui cum satius esse duxisset illi tantum hunc honorem mandare pro quo res ipsæ loquebantur quam eorum alicui qui precum suarum importunitate eum exprimere vel potius extondere conabantur. Misit aulicum suum Strzatkowski cum litteris qui Petro Thomicio de hac fortunarum & dignitatis accessione Regia liberalitate illi facta certiorem faceret. Erat tunc in reditu 9.

cum

cum obviam ei volabant litteræ quibus Episcopus
erat præmisliensis salutatus quo longius honori-
bus processit hoc facta fuit virtus eius illustrior
certamen ipse secum instituisse videbitur ut quan-
tum fortunis et dignitatibus tantum humanitate
omniq virtutum genere non solum cæteros ante-
iret sed se ipse quoque superaret. Aditus ad
eum faciles fuere, comiter et benigne cunctos exci-
piebat liberalitate vero optimum quemq tanta
prosequebatur ut ei suppetere cuncti mirarentur
Unde tam multis tam benigne facere liceret. Cor
patrocinium qui nudi erant a propinquis innopes
ab amicis libenter suscipiebat alios opera alios qui-
bus opus erat rem, re sublevabat. Prudentia
magis in dies atq magis in eo elucebat cum singu-
lis fere diebus novum specimen et documentum eius
daret. denique ita se gerebat cum Præmislen
Epps factus esset ut cum res ad Maximilianum
Cæsarem una cum fratre suo Vladislao Vngar.
Rege proficisci statuisset ad magnum id et suum
et Regni sui decus ac ornamentum pertinere est
arbitratus si Vice-cancellarii munus amplissi-
mum splendidissimumque ei detulisset id quod pri-
die ejus diei fecerat quo Cracovia pede extulit
fratrem primum suum Vladislaum Regem deinde
Maximilianum Cæsarem avunculum visurus ne-
minem enim videbat vel forma corporis totiusq
oris dignitate vel linguæ pronuntiationisq gra-

tia

tia quam actionis mira gravitas & venustas decorabat vel prudentia consilioq cum eo comparandum hue accedebat quod præter vernaculam linguam trium etiam aliarum linguarum ex æquo fuit peritus. Nam latine, italice, germanice sic loquebatur ut excelleret in singulis & si una aliqua istarum linguarum uteretur ita proferret nullam ut nosse aliam videretur ex quo factum est ut cum Viena cum Cæsare convenisset non aliis æque rebus in omnibus atq ipsius opera Rex uteretur ibi tum prudentia eius atq in gerendis negocijs gravitas magna tamen humanitate temperata ac in obeundis rebus dexteritas singularis etiam externis nationibus admirationi esse cœperunt, quibus rebus cum apud omnes ordines tum apud Reges ipsos & cæsarem magnam sibi gratiam peperit & autoritatem. In sui vero Regis familiaritatem ita se immiserat ut non ex alterius magis quam ex illius consilijs Rex pendere fuerit solitus. Neque solum dignum eum iudicaverit quem summis quibusq dignitatibus cumularet. Verum etiam si qui fuerunt aliis honores mandandi his eos fere mandaret quos Petrus Thomicius suffragiis suis probavisset. Videbat enim si quid consilii daret suamq in Senatu quacumq tandem de re sententiam aperiret non eum non eum quid sibi privatim conduceret spectare aut gratia odiove sive alia quapiam animi per-

turbatione

turbatione ab offici religione declinare, sed ad Regis Regniq. publicam utilitatem ad decus et honestatem omnia consilia sententias-que suas referre itaq. magnum jam Petri Thomicii nomen haberi coeptum est neque ad alium quanquam eque magnos concursus fieri. Quin etiam cum esset cum Rege in Lithuania ubi moris est si quando Senatus habetur ut exclusis Polonis omnibus tanquam exteris soli inter se Lithvani de his que ad Rempublicam M. Ducatus constituendum pertinent consilium cum Rege ineant, et capita conferant ubi Petro Thomicio post hominum memoriam hoc fuit prerogativa concessa ut etiam secretioribus eorum consiliis non solum interesse verum etiam praeesse posset. Quod sua magnopere videbant interesse ut que res in deliberationem cadebant de his Petri Thomicii sententiam audirent neque ea audita ullius fere consilium amplius requirebant cum id Majs Regia animadvertisset quoniam nulla fuit major oblata occasio preposituram divi Michaëlis in arce Cracoviensi eum audit. Quo vero tempore Torumi Rex agebat bello cum prussorum Magistro, implicatus allatum fuit Joan. Lubranscium Posnan. Eppum extremum vita sue morte confecisse diem illico contra morem suum et consuetudinem (cunctator nam in ejusmodi rebus esse solebat) abjecta omni cunctatione Posn: Eppu Petrum Thomicium ornavit tanta plausu et gratulatione omnium ejus praesertim Eccles.m Posl.

et

& Canonicorum vix ut illus unquam Posn.^m Epprum pari fuerunt cunctorum laetitia exceptus ex animo non ficto neque simulato profecta ubi fuit Posn.^s Epps designatus etiam Regia M.^as aegre id patiebatur ad officium tamen hoc suum ratus pertinere fidei suae commissam Ecclesiam visere in animum induxit id quod cum iterum atq tertium faceret, horrendo magis quam fruendo didicerunt homines quanta praesentis eius esset utilitas. Etenim discessu illius magna esse in aula solitudo magnum ei ornamentum atq insigne deesse videbitur sub ipsum id tempus quo fuit Posnaniae praeerat Ecclesiae Cracov.^s Joannes a Konary vir plaudo ingenio multoq mitissimis moribus praeditus facile ut quantumvis in amorem sui etiam invitum & recusantem raperet Is in Petrum Thomicium cum inde ab adolescentia suavissime semper effusus erat. Nam & Cardinali cum servirent uterq summa fuit inter eos animorum convinctio & cum in Card.^s demortui locum Joan.^s a Konary Cracov.^s Epps esset renunciatus non solum detractum nihil fuit de eo quo Thomic.^m prosequebatur amore sed magnis etiam accessionibus auctus is & locupletatus esse videbatur cum nullam unquam bene merendi de eo occasionem prudens praetermitteret. Cum is itaq duplici morbo affectus esset nam ex quo tempore Cracov.^s Epps factus totis uno & viginti annis ex pedibus

gravissime

gravissime laboravit perpetuaq adversa valetudine conflictatus, accessit ad hoc mala senectus extrema morbus et ipsa gravissimus qua valde premebatur. Jam enim duo de octoginta annos natus erat. His igitur malis cum affectatus esset atque afflictus labo resque quos munus et Officium Epi requirebat ferre non posset ut erat vir haud intacti religione animi etiam atq etiam diligenter cogitabat quomodo dum et onere et honore Episc^{tu} se abdicaret summaq cura animo suo versabat cui potissimum id munus qd ipse deponere in animo habebat mandaret. Sed cum circumspexisset omnia omnium vitam moresq diligenter expendisset neminem reperiebat cui talem tantamq provinciam rectius traderet quam Petrum Thomicium cuius multo alijs in rebus et dignitatibus gerendis spectata jam saepe fuit et probata virtus et prudentia singularis. Quam obrem re secum diu multaq perpensa et deliberata misit Petrum Dluski arcis suae Lipowiec Praefectum, qui Petri Thomicii Epi Posnaniensis voluntatem exploraret num esset Cracov^{m} Epptam accepturus seq onere isto levaturus ea tamen lege et conditione ut dimidia bonorum Epalium pars penes Joa. a Konary remaneret quo posset inde quod reliquum ei vita esset futurum pro dignitate sua sustentare quod Petrus Thomicius non recusaret extracta fuit nihilominus res in eius Cracoviam reditum ibi cum Reg. M^{te} actum

fuit

fuit ut suum quoque consensum ad voluntatem Joannis a Konary Cracov. Epi aggregaret Rex ubi rem cognovit exultabatur gaudio neq libentius se quidquam facturum esse dicebat quam ut Petrum Thomicium Epm in viventis Joannis a Konary Crac. Epi magnopere id postulantis locum curaret sufficiendum quod ita futurum sciebat ut eum sibi quasi affixum semper habiturus esset. Nihil jam restare videbatur aliud quam ut per Summ. Pontificem res confirmaretur. Ad hunc missus est Stanislaus Borek Decretor. Doct. vir sagax inprimis magnoq ingenio & magna in rebus gerendis dexteritate praeditus. Is ab ineunte aetate summo semper fuit erga Petrum Thomicium studio & observantia nam & Cracoviae iisdem studiis operam dabant, Bononiae vero & Romae quoq una semper sub eodem tecto degebant quae quidem mutua inter eos benevolentia crescebat cum annis atq eo processerat ut neq ille ad cuiusquam esset quam ad Petri Thomicii nutum paratior, neque haberet fere Pet. Thomicius illo quenquam chariorem neque libentius cuiquam arcana sua consilia omnia & negotia crederet atq haec eius in illum propensio ad extremum usq diem vitae suae nulla unquam offensione interposita duravit. Is igitur in Vrbem missus quoniam magnum habebat in Curia Romana usum intra paucos dies ex sui sententia rem

confecit

confecit cumq attulisset ex Urbe Romana dipplomma Pontificium quo fuit ei pietas facta utrumque simul et Cracovie et Posnan. Episcopatum in id usq tempus retinendi quo totum esset Crac: Epptum assecutus Aº a Christo nato M.D.XXIVº die VI. Mensis aprilis post horam XIV a prælatis et Canonicis Ecclesie Cracs atq a Clero et populo universo in templo D. Mª Virg. in foro Cracov. perhonorifice exceptus et cracov. Epus fuit salutatus summa lætitia et gratulatione omnium. Oratio autem comprimis elegans habeta est ab Andrea Kricio Premisl. tum Episcopo. Annus prope exierat post depositum Eppatum cum Joans a Konary natura satisfecisset. Vir cum alijs virtutibus tum hac vel maxime suspiciendus quod cum per ætatem affectm munus suum recte atq ordine administrare se non posse cessit eo voluntarius ei viro quem non ipse solum suo Judicio verum et prudentissimi quiq ad tantam hanc Provinciam gerendam unum omnium aptissimum dignissimumq indicaverint. Felicem ille se predicebat quo tempore extremum vitæ diem sibi iam impendere videbat, quod Sacerdos tantum et non Episcopus moreretur. Ita enim sentiebat rejecta Cura atq onere Epi Epum se esse desiisse. Sed et hic inter felices numerandus qui D. Augustini exemplo non successit Epo sed accessit qui meritis hoc suis morumq suaventem singulari assequebatur

batur ut alii in suum eum locum ascendisse gauderent alij si quid factum de se esset non alium sibi quam eum Successorem dari deposcerent. Ferunt enim dum Præmisl. adhuc ageret Epatum Joan.m Lubranski Posn: Epum de litterarum studiis optime meritum tantaq virtute liberalitate presertim preditum ut gratam apud omnes et iucundam sui memoriam moriens reliquerit vix ullo unquam tempore intermorituram eum itaq cum passim in Episcop: suo plurima ædificia et collapsa restauraret et e fundamentis nova erigerit ferunt dicere solitum eversurum se ea omnia quæ magno sumptu exædificasset si alium sibi quam Petrum Thomicium successorem fore suspicaretur. Huic enim se neque alteri cuiquam tot villas et prædia tot egregias domos extruere. Sed ut eo revocetur unde declinavit oratio mortuo Joa. a Konary Epo Posnan. Epatu contra animi sui sententiam Joanni Latalski preposito Cracov: cedere coactus est cum And. Kricio Præmisl. Epo desponsus iam et destinatus esse videretur. Multum animi angebatur quod preterito sororis Filio Kricio viro valde erudito qui multis etiam preclaris ingenij sui monumentis apud exteras gentes suum patriaeq suæ nomen illustrarat ad hominem ab eius eruditione multum disiunctum tanta hæc dignitas delata et quasi de manibus suis extorta ei fuisset. Sed non

non ita multo post cum Plocensis Eppatus vacaret facile apud Regiam Majestatem obtinuit ut Andream Cricium propinquum et necessarium suum eo augeret atque honestaret. Pauci anni intercesserunt cum Joannes quoque a Lasco Gnesn. Archieps Regni Primas e vita discessit. Non expectabat Mtas Regia dum peteret Petrus Tomicius in demortui locum se suffici sed ultro ei Archiepatum detulit quin etiam cohortata eum est ut ad altissimum hunc dignitatis gradum accedere ne recusaret quo nullus est in toto Regno sublimior. Noctem unam ad deliberandum sibi dari poposcit. Qua interjecta cum postridie re bene deliberata ad Regem rediisset animi sui sententiam explicaturus suspensi fuerunt expectatione animi omnium futurumque omnino cuncti existimabant ut honorem hunc et summum amplissimum omnium et eundem multo fructuosissimum obvijs quod ajunt ulnis acciperet. Sed eos opinio sua et expectatio fefellit nam contra quam eum cuncti facturum esse putabant gratias quidem Regi egit quod judicio suo laboribus quibus perfunctus erat ac meritis talem ac tantum fructum tribuendum censuisset verum se eum locum aspernari velle negabat in quo D. Stanislaum gentis polon. Patronum vitam suam potissimum finire voluisse accepisset sibi certum esse deliberatumque altius non ascendere et ea qua frueretur dignitate contentum vivere.

Sed

Sed si Eccl.ae rationibus Rex prospectum caperet Matthiam Drzewicki Vladis. Epum nominabat et ut ei tantam hanc dignitatem deferret rogabat hanc ejus animi sententiam et magnitudinem in despiciendis honoribus ubi conspexissent in stuporem omnes et admirationem versi sunt. Studiis enim potius eum commissurum arbitrabantur quam ut tantos ultro sibi delatos honores repudiabat, sed non ea tantum in re animi illius magnitudo eluebat alijs quoque in multis multa praeclara fortitudinis suae documenta dabat neque enim veritatis et justitiae causa quemvis inimicum sibi capere quamvis fortunam excipere quodvis adire periculum et discrimen recusabat non obnoxias sententias dicebat id quod rectum esse intelligebat contra cujusvis opes et potentiam defendere nihil dubitabat suo judicio Rempublicam cujus erat studiosissimus tuebatur neque aut in gratiam cujusquam aut metu alicujus ab officij sui religione declinabat nullius erat authoritas tanta a quo non libere dissentiret si quid eum iniqui praetendere cognovisset atque hac quae eveniebat interdum opinionum dissensio magnam ut fit aliquoties animorum offensionem pariebat. Inventus est non nemo ex his qui opibus et potentia plurimum valebant qui aperte periculum et inimicitias ei denuntiaret minis ac istis denunciationibus adeo nihil fuit unquam perterrefactus neque de recta sententia depulsus ut sa-

tis

tis mirari multi non possent cum tot ei formidi-
nis essent opposita tot minæ intentatæ, tot
pericula denunciata quod nihil tamen unquam
de statu suo declinare nihil de vita suæ cur-
riculo deflectere nullam ne in vultu quidem timo-
ris et trepidationis significationem dare visus est. J-
taq; hæc tanta fortitudo animi illius atque excel-
lentia non solum admirationem verum etiam au-
thoritatem permagnam apud omnes ordines illi
conciliabat quod eum intrepide recti atq; æqui
propugnatorem suscipere videbantur dum vel
extremæ classis homines contra principes viros ita
justitiam eorum flagitantes tueri, et defendere
non reformidaret. Quam vero sublimis iste & ex-
celsus animus ei authoritatem pepererat, eam
augeat prudentia, qua tantum pollebat ut sen-
tentiam illius tanquam prærogativam multo ma-
xima pars sequeretur atq; ei fere staretur potissi-
mum. Quare si quando quod frequenter usus ve-
niebat gravi aliquo morbo conflictabatur atque
ita erat loco affidus ut non solum in Senatum
venire sed ne pedibus quidem consistere posset co-
actus est ex his quos intimos habebat aliquem
mittere qui in Senatu sententiam eius explicarent.
Quin etiam cum a laboribus respirandi suique col-
ligendi causa ab eo loco ubi Senatus habebatur
multis millibus passuum abesset nihilominus quo-
ties de re quapiam graviore consulto incidebat

mittebantur

mittebantur ad eum volucres nuncÿ qui litteras perferrent quibus a Rege ut suum de ea re consilium perscriberet admonebatur adeo ne in silvis quidem & solitudinibus in quas medicorum consilio confirmandi sui corporis causa se addebat vacuus esse a negotiis potuit verissimumque illud esse experiebatur qua quisque re plurimum valeret qua cæteros longo intervallo anteiret eamque maximam cuique perniciem afferre consuevisse. Sic eloquentia nimia magno fuit plerisque detrimento quibusdam vires editum attulerunt. Forma nonnullos sustulit alios divitiæ strangularunt alios opes & potentia everterunt ad summam, ne singula sit enumerare necesse quæ cuique admirationem maximam eadem pestem maximam attulerunt, Petro autem Thomicio Crac. Epo non alia res nocuisse magis videtur quam ea qua sibi tantum nomen famamque pepererat prudentia & rerum usus maximarum quem fuerat ætatis beneficio fuerat maximum consequutus. Inde enim tot semper negotiorum undis obruebatur, ut nullum reficiendi corporis nullum tuendæ valetudinis ei tempus superesset ex quo fiebat ut acciderentur vires illius & extenuarentur. Qui etiam ex tantis laboribus & occupationibus in gravissimos persæpe morbos incidebat quibus aliqua tamen fieri medicina potuisset si quid de tantis istis curis & laboribus detrahere voluisset

sed

sed cum aliis in rebus medicorum praecepta sarta tecta conservaret. hac una in re nullius authoritati cedere nullius moniti & consilio locum dare voluit. In iis quae ad victum seu victus rationem pertinebant diligenter observandis nemo fuit continentior, nemo medicis dicto audientior verum quominus eosdem subiret labores & senectute & morbo confectus eos quos et iuvenis olim & recte valens subibat nemo erat qui posset prohibere quod illius consilium & institutum vel maxime reprehendendum esse videbatur. Est enim viri prudentis officium dare operam ut quod libenter facit quam diutissime facere possit. Sed ita fuit hominis ingenium ad agendum plane nati ut a negotijs feriari, neq. sciret, neq. posset. Itaque totos dies cumq. hi contractiores essent, bonam noctium partem, legendo scribendoq. consumebat atq. eam quam nactus erat spartam ita ornabat ita Viceca n c e l l a r ii munere fungebatur, credibile ut non sit fuisse ullum in Regno Vicecancellarium qui pari vigilantia munus hoc obierit quiq. tam splendide magnificeq. tantoque ex honore sui Regis & dignitate illud administraret, nam & ipse scribendi finem faciebat nullum, & cum solus tantis laboribus sustinendis non sufficeret, quasi vicaria quadam eorum opera utebatur, quos potuit in politiori genere doctrinarum doctissimos reperire, neque fuit in

Regno

Regno quisquam cuius Aula eruditis honoribus magis abundaret. neque vero se sat officio suo functum esse putabat si quæ prudenter invenisset eadem pure & eleganter aut ipse scripsisset aut ab aliis interdum scribenda curasset nisi ea ipsa pulcerrimis præterea characteribus ab iis quos habebat eius artis peritissimos pingi fecisset adeo nihil habere voluit nisi excellens & quoad eius fieri potuit perfectum plane & elaboratum. Accedebat ad hoc summus splendor & magnificentia præcipue si aliquando aut a S.o Pontifice aut ab Imperatore cæterisq. Regibus & Principibus Oratores veniebant quos ita prolixe accipiebat ut nemo prolixius neque quenquam eorum indonatum abire permittebat. In reddendis vero Regis nomine responsis eiusmodi fuit ut dubitarent homines quid potissimum in eo admirarent rerumne prudentiam an verborum eloquentiam an linguæ gratiam an actionis venustatem et eam quam in pronunciando mirificam retinebat gravitatem. Non plurima ille sed magno cum pondere dicebat ita ut mentes audientium eius oratio facile penetraret atq. aculeum in illis relinqueret ut apposite admodum a viro comprimis, et ingenioso, et erudito hoc ei fuit elogium tributum. Diffusa est gratia in labiis tuis. Quamobrem & hoc cum dos tanta naturæ plurimum

ornabat

ornabat, & liberalitas atq insignis magnificentia clarum illustremq faciebat qua in optimum quemq quodcumq tandem ille vitæ institutum delegisset utebatur. Si qui magnum erat nomen militia consecuti ejus cum re tum opera benigne fave- bat nam & de suo multa eis faciebat dari & a Rege multo plura impetrabat. Ipse autor fuit quom tenue est Imperatoris exercituum Regni vectigal ut imperata Clero pecunia bona Burke redimerentur atq Imperatoribus utenda fruenti- bus perpetuo quoad vita cuiq eorum suppedita- ret relinquerentur. Sed cum ea pecunia esset coacta factum ut eo tempore morbo præpeditus Regni comitiis præesse non potuit Rege quoque in Lithu- ania exeunte in alios quam imperata fuit usus ea pecunia converteretur fuitq ea res certissimo documento quanti interesset ad Rempublicam con- stituendam præsentem eum in Comitijs adesse. Sed & vectigal id quod S. Petri Denarium appellant ut in exædificandas in Regni finibus Arces conver- teretur ejus opera consilioq fuit effectum, & a Summo Pontifice impetratum. Inopes vero, & e- genos multo maxima liberalitate prosequebatur trecentos aureos in solas vestes pelliceas una hyeme expensos tulere quæstores quæ inter pau- peres fuerunt distributa. Habebat in more cum ad bona sua Epẽba divertisset ut Christi exemplo omnes pueros illius pagi aut etiam oppidi quo

venièbat

veniebat ad se venire juberet & Stipem singulis ipse manu sua præberet ex quo factum est ut & adve-nientem eum & discedentem maxima caterva pue-rorum semper commitaretur & ad aliquot spatia reduceret. Jam vero literarum Studiosos inprimis complectebatur atq eos præ cæteris qui Doctrina fa-ma clari habebantur Cujus rei Lazarus Bonamicus, Erasmus Rotherodamus, Sicardus Cochleus atq alii nonnulli viri doctissimi testes esse poterunt locuple-tes quibus & in Italiam & in Germaniam subinde munera missitabat atque cum crebras ab eis litte-ras acciperet suas vicissim sed eas prægnanter re-mittebat. Alebat etiam complures tum pueros tum adolescentes in Studijs litterarum in Italia quatuor quinq plures interdum nonnunquam pauciores. Unde res magnæ fuit Italis admirationi quia unus Epus tot in Italia adolescentibus Sumptus suppeditaret. Neq enim ex ulla terrar parte plures eo veniebant ab uno aliquo, aut Episcopo aut Principe quam ex Aula Petri Eppi Cracoviensis. Ex quo factum est ut ea præ cæteris viris eruditis abundaret. Verum & Cracoviæ multis liberaliter impendebat atq eorum tres quasi classes faciebat Quorum tenues erant faculta-tes horum pueros in Arce Cracovien: in ludo littera-rio instituendos curabat. Procerum vero filios una cum Fratris sui filijs in curia sua Epali fovebat fuitq ei vel maxime curæ ut liberaliter educaren-tur & a magistris quos habere potuit electissimos ad humanitatem virtutemq tenera eorum mentes fin-

gerentur

gerentur. alebat autem ex clarissimis quibusq familijs a Schamotuli, ab Ostrorog, a Dampow, a Czarnkow, a Tarnow, a Koscielec, ab Opalenica, a Jaztowiec, a Konary, a Russock, a Chlewice et ab alijs quibusdam familijs, circa quas multis etiam tenuioris fortunæ pueris et ad victum necessaria suppeditabantur et aliquid haurire disciplinarum licebat. Quæquidem illius liberalitas ad plurima visa est pertinere primum Reipub.ᶜᵃ posteritati consulebat cum satis esse non putaret si prudentissimis ipse fidelissimisq consilijs suis eam et ornasset vivens et adiuvisset nisi hoc quoq effecisset ut se mortuo nihilominus posteri sui honeste educati libero homine dignis artibus perpoliti possent ipsi quoq aliquando Reipublicæ non solum esse ornamento verum etiam emolumento adeo non præsentis modo sed et consequentis temporis rationem habebat consiliaq eius aut in sempiternum aut certe in quam longissimum tempus spectabant etiam mortuus prodesse patriæ cupiebat. Deinde ordinem sacrum cum prophano in gratiam ponebat hac non tanta benignitate sua principum virorum voluntatem plurimum sibi demerebatur cum viderent Epum suorum liberorum alterum parentem agere atq ita in curam succedere ut si qui spoliati eis essent se pupillos esse scirent, magis quam sentirent. Dum etiam si minus tum per ætatem intelligerent potuissent corroborata tamen ea atq una confirmato judicio præclare secum actum esse cognitum essent quod sub hoc antistite pupilli

pilli

pilli facti essent cum domi paternæ vix eis unquam tam honeste et liberaliter educari licuisset. Postremo Fratris sui filiis quos duos habebat superstites rationibus prospiciebat quibus quam relinquere potuit hæreditatem ampliorem quam stabilem et firmam amicitiam eorum qui non postremum aliquando locum inter Principes Regni viros essent habituri nam si magna inter eos esse consuevit amicitia inter quos puerilis usus et consuetudo intercessit qui sub iisdem Præceptoribus, eodem tecto, eadem mensa usi, iisdem studiis operam dederunt quanto major debetur his benevola cum quibus non solum ista communia habueris sed etiam patrui eorum beneficio ea communia habueris ut illi acceptum fere propinquis eius gratiam referre debeas si quid sit laude dignum consecutus firmissam hanc fore amicitiam necesse est ut quæ sit adamantionis quibusdam vinculis conglutinata magnæ itaque ei curæ fuit ut cum aliorum procerum cum fratris sui filiis Nicolai Thomicki Castell. Gnesnen. qui aliquot ante annis diem suum obierat recte educarentur; de augendis autem eorum facultatibus ut plerique omnes faciunt Eppi non fuit solicitus adeo ut ne terruncium quidem expenderit in emendas possessiones quæ patrimonio eorum possent adjici quod et religione se dicebat impediri ne pecuniam ecclesiasticam in rem verteret propinquorum et multis qui hac ratione

tione suos locupletare volebant, infeliciter eam rem
cecidisse pluribus exemplis prolatis sæpe comme-
morabat. Vereri itaq; se ne intempestiva sua be-
nevolentia non solum nihil eis utilitatis adfer-
ret sed magnam etiam aliquam calamitatem im-
portaret omnes autem suas facultates partim in
predictos usus convertebat partim in Templa et
predia Eplia ornanda. exædificavit Sacellum in
Ecclesia sua cathed. Crac. magno sumptu quo nul-
lum est in toto Regno elegantius cum a Regio dis-
cesseris. In eo Præbendam fundavit viginti quatuor
marcar ea voluntate ut nemini eam nisi Institu-
tiones Imperial. publice interpretanti habere liceret,
Jus patronatus illius Doctoribus Canon. Cracovien:
tribuendo. Aedem D. Michaelis in arce Cracoviensi
latere cocto texit multis picturis externis illustra-
vit atq; fastigium in ea cum horologio pulcherri-
mum fabricatum est. Sacristiam etiam novam
ex muro ei adiunxit. Domum in qua habitabat
in platea Canonicorum egregie ornavit atq; por-
ticum illius ubi est culina magna pecunia con-
struxit pluris non quam facile credere quisquam
possit vel sola fundamenta constant nam cum locus
esset paluster fodibusq; fodi exinnariq; et palis con-
figi eum necesse erat quas in res ingens fuit erro-
gata pecunia. Jam in Luborzica, Bolechowice,
Siedlce, Dobrowoda, Kunow, Kielce magnificas et sum

pluosas

ptuosas ædes ligneas ædificavit, Similiter in Wawrzincice cui prædio vicinam quondam cerviam emit ducentis florenis in Zabirzowska wola duosq advocatos redemit quos ei adiunxit in Radlow Castellum construxit ligneum sed fundamenta ex lapide magno sumptu quod in vicinia lapides cum reperiri non possent ex locis remotioribus eos convehi fuit necesse. Ei Castello cum vicinus esset fundus Rudka cuius dimidiam unam partem Zakrzewski alteram Abbas Thinecensis possidebat illi pro sua parte aureos dedit octingentos, cum hoc vero ita pactus est ut villam ei daret Przeczicza prope Pilzno quæ nulli fuit Eppis usui propterea quod ususfructus eius a certis hominibus semper impetrabatur atq in eius locum acciperet alteram partem dimidiam fundi Rudka et totum prædium Kargow. Quoniam vero omnes Abbatum coloni et labores et certum vectigal frumentarium Regi debent non ita magno negotio apud Regem obtinuit ut Cracov: Eppis in sempiternum tempus utrumq donaret Simile quiddam fecit de villa Opatowice prope Radom quæ cum in eadem esset causa atq villa Przeczicza permutatione facta adiectis ducentis marc. villam prope Kunow multo fructiosiorem accepit et bonis illis adiunxit. In Bodzencin ex lapide posteriorem arcis partem et domum ligneam in Chełm totam arcem fabricandam curavit, eamq munitissimam huius arcis etiam fructus auxit empta advocatia duobus laneis, duobus hortulanis balneo et aliis id genus ex quibus non parum

utilitas

utilitas ad Castrum Sewerien. redundat. in Suburbio Cracov. Stabulum ingens extruxit nosocomium preterea multaq membra pro equorum curatoribus et piscinas aliquot ad quas res amplum terræ spacium a Regia Mte impetravit tum sibi tum suis in Epatu Crac. successoribus in eo loco quod ferale vocant Curiamq Eporum Cracov: exornavit. Piotrkoviæ quoque ubi Commitia haberi consueverunt egregiam domum ligneam & alia plurima ædificia nova construdit. aream totam Curiæ lapidibus insterni curavit & cum antea non habuissent Epi Cracov: certum locum ad quem in Comitiis diverterent impetravit a Regia Mte ut ea domus propria esset ac perpetua Crac. Eporum multo maximam itaq vectigalium suorum partem in huius generis ædificia insumpsit tum & in ornamenta ecclesiastica quæ & primario suo Templo & aliis compluribus liberaliter suppeditavit. Providit etiam prudentia sua singulari ut Charpiis Romanis quos vulgo Corthisanos appellant aditus ad Ecclesias honoratiores in Diœcesi sua esset intersœptus quæ res ut majore opinione omnium sumptu ei constitit delimendi enim fuerunt magnis muneribus hi penes quos rerum omnium summa fuit in Vrbe potestas ita ad maximam Ecclesiæ utilitatem pertinere videtur licebit non deinceps Cracoviens: Eppis viros eligere dignos quibus mandent sacerdotia quæ ne Romanis artibus contra naturam eorum ac voluntatem usurpare sibi quisquam posset

-set prudenter ab eo prospectum est. Obtinuit enim apud S^m Ap^licam ut omnium fere sacerdotiorum quæ paulo magis opima sunt & fructuosa Jurispatronatus penes eos esset quos Ep^s Cracov. arcibus suis præfecisset. qui cum prophani sint homines non licet eorum sacerdotiorum nomine quæ illi tum nonnisi ex Ep^i & D^ni sui sententia collaturi sunt, litem cuiquam intendere Ipse vero in concedendis sacerdotijs hunc morem habebat ut ea nec opinantibus plerumq deferret petaces oderat ex eo voluptatem capiebat maximam si non solum preces antevertisset verum etiam ne per somnium quidem cogitanti alicui honorem ecclesiasticum mandasset perinde autem lætabatur si cui benigne fecisset acsi beneficio ipse aliquo cumulatus esset accipere enim se beneficium cum daret existimabat. Fuerunt apud eum Virtuti & eruditioni præmia posita earum rerum imprimis rationem habebat Nam si quisquam ingeniorum fuit amator maximus literarum fautor quas quantum potuit promovere studebat Alebat Hebraicarum, Græcarum, Latinarum literarum interpretes Divini vero Verbi præcones eiusmodi deligebat ut post hominum memoriam nemo fuerit in Polonia cum doctrina tum vita innocentia cum eis comparandus quos non solum insigni liberalitate verum etiam veneratione quadam prosequebatur, eratq in eos humanissime effusus inter quos præcipuum locum facile tuebatur Joannes Leopolitanus

insignis

insignis Theologus non vita minus quam professio-
ne in quo ita cum doctrina certabat integritas
ut neutra alteri concedere videretur neque posset
quisquam utrum melior an doctior esset iudicare
de cuius morte cum nuncium accepisset adeo per-
culsus fuit & perturbatus ut modum lachrymis facere
vix posset quod magno se atq Ecclesiam suam or-
namento spoliatam esse diceret Eodem modo affectus
esse dicitur cum allatum ad eum erat excessisse vita
eum qui Verbum Dei prædicabat in aede D. Virg.
in foro Cracov. Martinum Dobrogost virum & ipsum
cum sacrarum literarum cognitione tum vita morumq
probitate commemorandum facile ut quivis cernere
posset magnam illi cum viris bonis atq aliqua vi-
tæ sanctimonia præditis cognationem fuisse quos
ut vivos in oculis ferebat & mortuos non minori pie-
tate deflebat quasi eorum aliquo esset orbatus qui
eum vel arctissima sanguinis necessitudine attigis-
sent Sed si non alia ulla ex re edtremo certe villa
illius ex actu Judicium cuiq facere licebit qui fuerit
vitæ eius anteacta cursus, fieri enim plerumq solet
ut qualis fuerit alicuius vita talis ei excessus e
vita contingat Hic quemadmodum ex corporis
sui diversorio æternam illam in domum migravit
res esse videtur una dignissima quæ literis manda-
ri & si fieri queat immortalitati tradi debeat O-
ptare sibi mortem eiusmodi quisquam vix audeat
quali ipse fuit singulari Dei beneficio consopitus. Nam
cum

cum laboribus modum non faceret seq perpetuo legendo scribendoq conficeret Anno a partu Virg. DM. XXXIV. pridie Idus Maii mensis quo die Salvatoris Nri Ascensio celebrabatur in gravem stomachi dolorem incurrit quem uno menso interiecto morbus est Regius subsequutus, non sine ardore febrili ex quo morbo cum esset medicorum ope recreatus ad tertium Kal. Augusti febre tertiana tentari coepit quam postea sunt et stomachi et venum dolores consequuti ut jam extremum vitae suae spatium editurus videretur emersit utcunq ex his periculis Dei potius misericordia quam ope aliqua humana a febre tamen nunquam prorsus liber esse potuit quae cum aliquandiu statos dies quibus recurreret non habebat tertio praesaepe die interdum quarto aliquando, quinto sexto quandoq nonnunquam septimo, octavo nono die redibat Itaq ex consilio medicorum cum lectissima foemina Magd. Wrzesieńka germanae suae sorori Cracoviae mortuae iusta fecisset ad tertium Calend. Decembris ad oppida sua Kielce et Bodzencin concessit ut tanto libero magis et soluto animo solius valetudinis suae curam gerere posset sed eo quoque negotia cum prosequebantur. Quamvis igitur in solitudinibus illis meliuscule valeret tamen tertio quoque die levi quidem sed febre tamen tentabatur. Hanc autem sui corporis affectionem certo quodam suo consilio diligenter celabat vix unum aut alterum il-

luis

luis esse conscium patiebatur. Evenit dum se in oppidulis suis contineret ut Regia M^{tas} filiam suam Hedvigim Joachimo Marchioni Brandeburgensi principi Electori collocatura atq. nuptias apparatura Cracoviam proficisceretur. Quamobrem cum ad alios Regni proceres tunc ad ipsum quoq. Petrum Cracov. Eppum literas dedit quibus eum ad filiæ nuptias invitabat deteriore tum loco valetudo eius esse coeperat, nam ad alia mala accessit intestini exitus Longacionem vocant medici quo misere cruciabatur nihilominus voluntati Regiæ deesse noluit. Extremo mense Julio cum solis ardores essent vehementissimi in viam se dedit dici non potest quantos fuerunt dolores intestini perpessus, dum curru pensili vectaretur præcipue si quando ad saxum rotæ impingebant. Sub id ipsum tempus aqua crescebat interius, quo Hydropa græci vocant atq. ita Cracoviam est perductus ut deposita jam salus illius esse videretur nullo tamen periculo deterreri poterit quin cum Regis adventum septem plus minus diebus prævenisset advenientem eum una cum Prælatis et Canonicis suis in templo exciperet. atq. ex eo tempore in conspectum Regis nunquam prodibat quia per morbum ei non licuit qui magis in dies atq. magis augescebat neque tamen ideo de suo erga Rempub^{m} studio quidquam remitebat Officio quod gerebat Vicecancellarii ita fungebatur ut ne Cancellarium quidem qui tum deerat quisquam desideraret bona spe sem-

per

per fuit se ex hac quoque sua incommoda valetudine emersurum Quamquam gravi & periculoso morbo conflictabatur & majores quam credi posset corporis cruciatus perferebat tamen consilio prudentiaq. adeo non deficiebatur ut quemadmodum ipse judicasset ita sibi Rei plurima facienda putaret. Visebatur itaque & colebatur a multis, ipse etiam Sponsus Joachimus Marchio saepe sibi adeundi ad eum partem dari cupiebat, quae cum ei negata saepe fuisset quod a totius corporis doloribus oppresso excipi pro dignitate non potuit, eousque instabat atq. urgebat ut cupiditati eius resisti diutius non posset quara facta ei tandem fuit visendi potestas, quo ex mutuo congressu magnam uterq. voluptatem capiebat, neq. potuit alter alterius dotes satis praedicare. Toto eo tempore quo fuit Regia M^{tas} Cracoviae bimestri fere nisi quod tecto fuit affixus & in Senatum venire non potuit caeterum & Senatoris et Vicecancellarii officia omnia perinde obibat ac si nullo prorsus valetudinis incommodo tentaretur, videbaturq., apud Regem gratia & authoritate non minus quam cum maxime valere itaq. & Sororis suae Filium Andream Kricium virum multis virtutibus imprimis suspiciendum & omni doctrinarum genere perpolitum ArchiEpum Gnesnensem Regniq. Primatem renunciatum & Fratrem suum Joan^{m} a Thomice suis soliciis precibus ex Inowlodiensi Callisi. Palatinum absentem vidit designatum quibus ex rebus ingenti fuit elatus

laetitia

lætitia, verum discessu Regio inclinari valetudo illius coepta est ita enim accisæ fuerant, & extenuatæ vires eius nihil ut sit medicinæ loci intellexit igitur non procul extremum vitæ suæ diem adesse, octavo Kalend. Novembris cum pluribus eum circumstantibus codicillum quem sequimense ante conscribi fecerat manu tenens hanc esse extremam voluntatem testificatus est quæ in codicillo præscripta esset eam se ratam habere ei ut satisfieret cupere. Non ita multo post sigillum Regni fidei suæ concreditum ipse suis manibus in aureum sacculum imposuit quem deinde signo suo obsignatum in capsulam pulcherrimam conjecit, eamque multis multorum sigillis obsignari, atque in Ecclesiæ Thesaurum deferri jussit postridie legi sibi fecit ad amicum ægrotum consolationem quæ D. quidem Hieronimo inscribitur sed alterius cuiuspiam scriptoris non minus eruditi esse videtur ea cum esset propemodum ad finem perducta, illico ad se sacerdotem nulla mora interposita vocari iussit qui se S. oleo inungeret quod ubi recte fuit confectum mox a perfecta percepta convinctione non solum offensas his a quibus aliquando fuit læsus condonavit verum etiam pecunias sibi debitas reliquaque omnia plus mille aureos remisit omnibus, Deum precatus, ut pari liberalitate sibi quoque erratorum suorum gratiam faceret. In sequenti die pridie Simonis & Judæ omnes ad se famulos suos accer-

siri

Siri jussit ignosci sibi primum petiit si qua re animum cuiusquam eorum aliquando offendisset deinde dextra seorsum unicuiq; data benedixit & valedixit singulis nemo tam ferreus fuit, qui tum lachrymas tenere potuisset ipso die Simonis & Judae venerunt ad eum tum Fratris filii tum qui cum eis una erudiebantur aliorum Procerum liberi his quoq; singulis simili modo benedixit & valedixit. Postridie qui fuit dies Veneris non dubia fuerunt signa impendentis jam mortis. Admonitus itaque a Stanislao Borck cui & se & sua omnia commendaverat, ut preculas quasdam pulcherrimas recitaret accomodatas his qui extremum vitae diem morte confecturi, atq; coelestem in patriam sunt migraturi, praeeunte eo, ita singula verba concepit, atq; ita expressit ut omnium circumstantium animos admiratio subiret. Subinde pectus manibus condebat divinam misericordiam implorando, aderat jam meridies cum passio secundum Lucam legi coepta est jam enim animam agere videbatur. Res accidit admiranda cuius multi testes fuerunt oculati, cum ea verba sacerdos recitaret „pater in manus Tuas commendo Spiritum meum„ & hoc dicens expiravit. Nobilissimus atq; optimus Antistes, eo ipso puncto vel potius momento temporis quo fuerunt illa verba a Sacerdote prolata, uno tamen halitu extremum Spiritum edidit, atq; eum in Coelesti Patris manus commendavit. Si quis exactius consideret initium

finemq;

finemq morborum non otiosum esse reperiet, quod in ipso Dca Ascensionis die incidit. Omen enim fuisse videtur eum quoq ad Patrem Coelestem non ita multo post ascensurum. quod vero sequianno fere omni cruciatuum, et dolorum genere miserandum in modum affectus fuit, atq afflictus signo esse debet si quae per eum peccata fuerunt et commissa, ut nemo est mortalium qui non alicuius vicij sit affinis qui non scelere se aliquando aliquo contaminaverit voluisse Deum, hic commissorum poenas ab eo expetere, ut superni gaudii tanto celerius compotem facere posset, cuius eum jam potitum esse vel vita anteacta, vel quae paulo ante mortem gessit vel hoc deniq ipsum certissimo potest esse documento, quod ipso die Veneris ut Christus Salvator et Redemptor Noster, quod hora quasi nona ut idem, quia cum ea ipsa verba legerentur, quibus idem Patri suo animam suam commendavit Ipse quoque Deo Patri Spiritum suum tradidit. Quidquid qui fuit mortis dies eundem natalem eius fuisse observatum est, an non ea quoq res magno esse potest Judicio natum eum meliorem in vitam fuisse, quo tempore hospitio corporis sui exmigravit. In Ecclesia Cracoviensi in Capella B. Thomae Cantuarensis sepultus [illegible]

(Żywot ten raczej mowa żałobna przez Stanisława Hozjusza znajduje się w Rękopiśmie współczesnym Bibliot. Ossol. pod Liczbą LXXXIV. fo min. na kar: 67–85. którego tytuł: Vita Episcoporum Cracoviensium. 1564. to samo słowo w słowo zawiera Rpm pod Licz. CLXX fo. z dodatkiem słów następujących przy końcu: Amen

Rmus in Christo Pater Dominus Petrus de Tshomicze Epus Cracoviensis et Regni Poloniæ Vicecancellarius mortuus est Cracoviæ feria 6a in Crastino SSm Simonis et Judæ Apostolor. quæ fuit XXIX Octobris post horam XXI minuta 30. — Sepultus est vero XXI novembris Cracoviæ in Ecclesia cathedrali in Capella S. Thomæ Cantuarien: Archieppi ab eo in fundamentis extructa et dotata positus in sepulcro quo vivens adhuc ipse sibi posuit.

(ex MS. CLXX in fo 18/2.)

Epitaphium

Epitaphium
in pariete eiusdem Capellae maiusculis litteris scriptum.

Deo optimo maximo suoque postremo muneri Petrus Tomicius primum Premisliensis, dehinc Posnaniensis post Cracoviensis Epps et Regni Poloniae Vicecancellarius mortalitatis memor ipse posuit Ao. Salutis M.D.XXXII.

In sepulcro vero incisum:

Petrus Tomicius Episcopus primum Premisliensis, dehinc Posnaniensis postremo Cracoviensis Episcopus & Regni Vicecancellarius mortalitatis memor ipse posuit Anno Salutis M.D.X.X.X.I.I.

(Ex cod. mss. fo 19.)

Epitaphium

Epitaphium
Petri Tomicii Epi, per Wolfgangum Drosjuim.

Hospes cur properas non te sermone morabor
Longo, sed dicam paucula siste gradum
vis scire ornandi fuerit quæ causa sacellum
Id simul, hoc lecto carmine ductus eris
Petri Tomicii jacet hoc sub marmore corpus
Felices campos, sed tenet umbra levis
Quem Deus Omnipotens donavit dotibus amplis
Corporis atque etiam dotibus ingenij
Huic populum verbo Christi bene pascere quondam
Evehere & doctos maxima cura fuit
Sacri Sigismundi quoq. magna negotia Regis
Multo prudenter tempore sustinuit
Consiliis cuius pollebat mens celer aptis
Et poterat certa cum ratione loqui
Aurea miraris crebra hic insignia navis?
Desine sunt pariter gentis et Officij
Luctantem Petri navem perducere Petrus
In portum studuit fluctibus e mediis
Clara et comprimis veteri de gente Polona
Nobila hæc venient stemmata navicule
Fastu correptus numquam sed corde benigno
Vultu & gaudenti præstitit officia

Fovit

Fovit et innumeros quorum fortuna noverca
Corpora, divitias fregerat insidiis
Ergo tu quoties hoc tendis amice viator
Dic vivat cælo, vir bonus atq. pius

Et maneat terris, se nullo & terminet ævo
Tam clarique, probique melita fama viri
Hoc breviter dixi, sed dignas dicere laudes
Tactu non facile est unquam tabella coepit
Cætera praeclari sublimia facta Leonis
Unguibus ex istis amplius ipse putes
Certis perpetuo nihil hoc sub sole quod extet
Virtutem excipio cætera morte cadunt
Aspice tot Regum totidemque Heroum sepulcra
Mors tulit hos omnes pallida falce sua
Egregiis factis inventa at gloria vivit
Vidisse & recte fama perennis erit,
Sed frustra hoc legi ne dicas Lector, amice
Munere pro grato sciu hoc tibi carmen habe.
Vade, vale felix, & gaude in nostris annos
Immemor & unquam funeris ipse tui.

Ex cod. MSS fo. 22.)

Aliud

Aliud Eiusdem Wolfgangi.

Hac Petri corpus condit tumba cive viator
Elisiam vallem Spiritus ipse subit
Scire cupis, fuerit vivus quo nomine clarus
Prudens, magnanimus Pastor & egregius
Sigismundo Regi Sacro gratissimus heros
Et charus populo, charior atq; pius
Justus compatiens miseris virtutis amor
Osor perversi maximus ille fuit
Fastus nec lucri cupidus, non invidus unquam
Sed mittis largus commodus atque bonus
O! utinam referrat Divina Clementia talem
Publica privatis qui ante ferenda putet,
Nilque animo volvat medius quam pascere plebem
Servire & Christo sanctius esse nihil

(Ex Cod. MS. fo. 23.)

Epitaphium

Epitaphium

Petri Tomicki Eppi Cracov. Regni Poloniæ vice cancellarii – qui moritur Cracoviæ 29 Octobris 1.5.3.5. vixit annos 70. &c.)
Per Joannem Dantiscum Episcopum Varmiensem.

Hic jacet antistes templi clarissimi huius
Gentis Tomicæ Petrus in orbe decus
E vivis fractus lenta egritudine cessit
Illi quam Regni sedula cura dedit
Ardua tractabat qua spe negotia magnus
Consilio triplici, magnus & eloquio
Judicio quoque sublimi prudentia & æqui
Cultura constat non habuisse parem
Hunc aula & lugens Respublica sentit ademptum
Cuius præsidio commoda multa tulit
Omnibus hic post se virtutum exempla reliquit
Per quas cum Christo vivit in arce poli.

(Ex eodem Mss. fo. eod.)

Aliud

Aliud Epitaphium.

Hoc vivens Bustum sibi Struxit Episcopus iste
Prudenter reputans q moriturus erat
Exornavit & hoc pulchrum cum dote sacellum
nec desunt mistis munera larga sacris
Pauperibus pius & doctis pater esse solebat
nulli cui potuit facere negabat opem
Quidquid habent Sophiae duplicisque volumina iuris
Hauserat in Latiis non sine laude Scholis
Hoc igitur fieri vita durante sepulchrum
Jussit & hic oculis vidit adesse suis
Qui memor est mortis petuit peccare subinde
Peccat qui mortis non solet esse memor.

Plorans hoc posuit Culmensis
Episcopus imo corde suum
Dominum vel pietate Pa-
trem.

(Ex Eodem Mss. f.o 23/2)

Sub

Sub Cereo Simulacro ante Sepulchrum Divi Stanislai

posito Verba infrascripta in tabula appensa adscripta fuere. In Ecclesia Cathedr. Cracovien.

D. O. M.

et tibi dive Stanislae, patriae huius nostrae numen tutelare: patrimonii tui successor Petrus Tomicius Cracov.s Eps̃ et Regni vicecancellarius, toto vertente anno gravibus et subinde repetentibus morbis magno cum vitae suae periculo conflictatus, sed tuo tamen patrocinio a nullo unq mortalium frustra implorato plane confirmatus, atque ab omni tentatione prorsus liberatus, corporis hoc sui cereum Simulacrum ita ut Lingua nuncupaverat, incolumis nunc factus offert Tibi deinceps quod reliquum est vitae suae, tibi salutem suam, tibi se denique totum dedit et commendat.

Ano Dni M. D. XXXV.

(Ex Cod. Mss. fo 25.)

Sub alio Simulacro in Czestochova

Hac verba adscripta sunt:

Rmus D. Petrus Tomicius Eps Cracovs et Regni Poloniæ Vicecancellarius, ex gravibus et subinde repetentibus morbis quibus anno fere vertente fuerat conflictatus Dei Divæque Mariæ Matris Ejus beneficio recreatus: se hoc in loco sistens, votum quod nuncupaverat persolvit, atque imaginem hanc sui ceream ipse obtulit. Die XIV Maii A.D. M. D. XXXV.

(Ex Eodem Mss. fo. eod.)

verba

Verba sequentia sub simulacro cereo in Calvo monte ad S. Crucem oblato posita sunt:

Rmus D. Petrus Tomicius Epus Cracoviensis Regni Poloniae Vicecancellarius cum annum prope periculosissimis et morbis ita graviter laborasset, ut defletus jam esset ab omnibus et conclamatus: tandem Dei Sae q. Crucis eius beneficio confirmatus, pristinaeq. recte valetudini plane restitutus corporis sui cereum hoc simulacrum, ita ut aeger voverat, incolumis factus hoc in loco ponendi curavit

Ao Dni M.D.XXX.V.

(Ex Cod. mps. fo 25/2.)

Epistola

Epistola
Andreae Cricii Archiepiscopi Gnesnensis ad Bonam Sfortiam Reginam Poloniae.

Sacra Mtas et Dna Dna mea Clementissima
mei cum amaro dolore et lachrimis nuntio Vae Sae Mti obitum Rmi olim Dni Episcopi Cracovien. avunculi mei, viri omni ex parte laudatissimi, amisi enim ego alterum parentem et magnum benefactorem, amiserunt et Vae Mtes summum Senatorem, Servitoremque incomparabilem. Fuit autem obitus ejus, quemadmodum et vita maximo et catholico Antistite dignus, quem non dubito Sae Mti Vae uti Dnae pientissimae dolori expensa et temporum malignitate ex tanti Senatoris jactura. Ego jam veluti Orphanus, non habeo quo me in vita solor alio quam gratia Vae Sae Mtis in qua ut me retinere dignetur, humillime supplico. Rmus Dnus Electus Premisliensis persuasum habet quod Mts vestra promovere dignabitur, ad eam sedem vacantem Dm Electum Plocensem, si ita futurum est supplico Vm Sm Mtem dignetur, ad Plocensem ipsum Dnum Premisliens. promovere, mallet enim, utut dicit hic esse ubi se utiliorem credit Mtibus vestris futurum quam alibi, id tamen sit totum in gratia et meliori iudicio Vae Sae Mtis, a quo ne latum quidem digitum discedere unquam volo, plura me dolor et luctus scribere non sinunt. Commendo

Verba sequentia
sub simulacro cereo in Calvo monte ad S. Crucem oblato posita sunt:

Rmus D. Petrus Tomicius Epus Cracoviensis Regni Poloniae Vicecancellarius cum annum prope periculosissimis ex morbis ita graviter laborasset, ut defletus jam esset ab omnibus & conclamatus: tandem Dei Sacrq. Crucis eius beneficio confirmatus, pristinaeq. recte valetudini plane restitutus corporis sui cereum hoc simulachrum, ita ut eger voverat, incolumis factus hoc in loco ponendi curavit Ano Dni M.D.XXX.V.

(Ex Cod. mps. fo 25/2)

Epistola

Epistola

Andreae Cricii archiepiscopi Gnesnensis ad Bonam Sfortiam Reginam Poloniae.

Sacra M^tas et D^na D^na mea Clementissima

mei cum amaro dolore et lachrimis nuntio V^ae S^ae M^ti obitum R^mi olim D^ni Episcopi Cracovien. avunculi mei, viri omni ex parte laudatissimi, amisi enim ego alterum parentem et magnum benefactorem, amiserunt et V^ae M^ttes summum Senatorem, Servitoremq. incomparabilem. Fuit autem obitus ejus, quemadmodum et vita maximo et catholico Antistite dignus, quem non dubito S^ae M^ti V^ae uti D^nae pientissimae dolori expensa et temporum malignitate, ex tanti Senatoris jactura. Ego jam veluti Orphanus, non habeo quo me in vita solor alio quam gratia V^ae S^ae M^tis in qua ut me retinere dignetur, humillime supplico. R^mus D^nus Electus Premisliensis persuasum habet quod M^s vestra promovere dignabitur, ad eam Sedem vacantem D^m Electum Plocensem, si ita futurum est supplico V^m S^m M^tem dignetur, ad Plocensem ipsum D^num Premisliens. promovere, mallet enim, utut dicit hic esse ubi se utiliorem credit M^tibus vestris futurum quam alibi, id tamen sit totum in gratia et meliori iudicio V^ae S^ae M^tis, a quo ne latum quidem digitum discedere unquam volo, plura me dolor et luctus scribere non sinunt. Com-

mendo

mendo me humiliter in gratiam Vestræ Sacræ Majestatis. Datt Cracoviæ d. III Novembris Anno Domini M. D. XXXV.

(Ex eodem MSS. f° 35/2.)

In vitam.

In Vitam Rever. Petri Tomicii
Episcopi et Vicecancellarii
Andreae Cricii Archiepi Gnesnensis.

Petrus Tomicius nobilis de domo Navis primum Cracoviae deinde Lipsiae post Bononiae et Romae, cum liberalibus artibus et politioribus literis tum Jure civili et Canonico egregie institutus et Doctor creatus. Cancellarium apud Fridericum Cardinalem germanum Regium aliquandiu egit. Quo vita functo, Sigismundo Regi ad secreta adscitus brevi ad Episcopatum premisliensem et ad Vicecancellariatum Regni provectus. Officium tanta cum laude domi forisque gessit ut eo retinente paulo post ad sedem Posnan: Ao Dni 1520 postea ad Cracovien. anno quinto translatus, eo gratiae et authoritatis cum apud principem et Regnicolas omnes tum etiam apud exteros evaserat, ut secundum Regem summus omnium haberetur.

~~Erat enim vir quadruplici lingua~~ dissertissimus, forma conspicuus animo excelsus, ingenio et consilio admirandus, in cultu et apparatu splendidus in pauperes et omnes alios liberalis.

In ceremoniis tam Ecclesiasticis quam aulicis praecipuus externorum oppressorum ac Cleri, Juriumque Ecclesiasticorum justitiae ac veritatis propugnator acerrimus. Annum agens circiter septuagesimum febre

primum

mendo me humiliter in gratiam Vestrae Sacrae Majestatis. Datt Cracoviae d. III Novembris Anno Domini M.D.XXXV.

(Ex eodem MSS. f° $\frac{35}{2}$.)

In vitam.

In Vitam Rever. Petri Tomicii Episcopi et Vicecancellarii Andreae Cricii Archiepi Gnesnensis.

Petrus Tomicius nobilis de domo Navis primum Cracoviae deinde Lipsiae post Bononiae et Romae, cum liberalibus artibus et politioribus literis tum Jure civili et Canonico egregie institutus et Doctor creatus. Cancellarium apud Fridericum Cardinalem germanum Regium aliquandiu egit Quo vita functo, Sigismundo Regi ad secreta adscitus brevi ad Episcopatum premisliensem et ad Vicecancellariatum Regni provectus. Officium tanta cum laude domi forisq. gessit ut eo retinente paulo post ad sedem Posnan: Ao. Dni 1520 postea ad Cracovien. anno quinto translatus, eo gratiae et authoritatis cum apud principem et Regnicolas omnes tum etiam apud exteros evaserat, ut secundum Regem summus omnium haberetur.

~~Erat enim vir quadruplici lingua~~ dissertissimus, forma conspicuus animo excelsus, ingenio et consilio admirandus, in cultu et apparatu splendidus in pauperes et omnes alios liberalis.

In ceremoniis tam Ecclesiasticis quam aulicis praecipuus externorum oppressorum ac Cleri, Juriumq. Ecclesiasticorum justitiae ac veritatis propugnator acerrimus. Annum agens circiter septuagesimum febre

primum

primum, post hidropisi sesqui annum decumbens, nihilominus sui officii munia citra suam molestiam exequebatur: tandem superante morbo, viribus sensim destitutus, perceptisq Sacramentis Ecclesiasticis ac rebus omnibus dispositis, legi sibi Evangelium Passionis Dominicae mandavit, quo cum gemitu et lacrymis audito, dum ad verba illa „Pater in manus tuas commendo spiritum meum„ et hoc dicens expiravit, ventum erat spiritum uno nisu efflavit: incredibili omnium dolore ac Reipublicae jactura die 29 Octobris A° D^ni^ 1535 sic) Cracoviae hora 21ma minuta 30^a^. Sepultus in Capella S. Thomae Cantuariensis a se ex fundamento a se aedificata, adornata dotata, in sepulcro qd mortalitatis memor vivus ipse sibi posuit.

(Ex mss. Bibl. Ossol. LXXVII in f° 57.)

Petro Tomicki Epo Cracoviensi
Regni Poloniae Vicecancellario avunculo incomparabili – Andreas Krzycki archieps Gnes: nepos amari doloris plenus posuit.

Defunctum ploret semper Cracovia Petrum
Ingenti cuius pastor honore fuit.
Publica Res ploret diris obnoxia fatis
Consilio cujus quae bene fulta stetit.

Ploret

Ploret Regio, plorent Ecclesia, Clerus
Invictus quoniam semper erat clipeus
Moereat Aula, suum quae porrigit una tenorem
Omnibus, extinctum cum decus esse suum
Ingemat & Princeps tam digno orbatus Achate,
Quo sine succedant q sua facta videt
Nam Petro extincto, vigor aulicus ille refrixit
Consilii, eloquii, ponderis & calami,
Oppressi ac inopes plorent, doctique, probique
Patronus quorum doctus & ipse fuit
Denique plorem Ego nauclerus cui tradita sacra
Summa ratis, solo hoc remige Iretus eram.
Exultent Patriae pestes & monstra sacrorum
Hercule ad hoc uno cum satis esse nequit.
Heu Petro color est mutatus, & optimus una
Regni, aulae, Templi, Principis & populi
Ille tamen felix mediis sublatus ab undis
Quas scelus, ambitio, numina laesa movent
Nunc Ego Avunculo mi, moerentem hoc carmine
mentem
Testatam volui cum Tibi, tum Patriae
Tu vita exutus vives tamen. Omnia quamvis
mors rapit, in famam non habet illa manus.

Epitaphium

Epitaphium

Petrus hic & comites artes, prudentia, virtus
majestas species, gratia & eloquium
Quem non ambitio, non dona, non aulica techna
Sed Regum evedit gloria, vosque hominum
Constitit in sede hac potius renuit supremam
Sponte datam, Regni sed potiore bono
Templorum columen, Patriae laus, norma Senatus
Justitiae Clipeus, Pontificumque decus
Hoc summa hic tantum! nam non mori tua
viator
Fusius exponet singula fama tibi.

(ex MS. CLXX. f. 19.)

Elegia

In obitum Petri Tomicki Epi Cracov. Regni Poloniae Vicecancellarii. per Stanislaum Hosium.

Ergo te quoque jam rapuerunt impia fata
O pater, o patriae gloria magna tuae
Et tua crudeles ruperunt stamina Parcae
Religionis honos, Pontificale decus
Eheu quid tantum sceleris concepimus in nos?
Quod tantum admisit plebs tua Christe nefas?
orbasti

Orbasti pastore gregem pastore fideli
Orbasti Regnum principe consilii
Presidio orbasti doctosq, probosq & egenos
Ah sole orbata est terra polona suo
Consilii lucem porrexit hic omnibus unus
Hic erat auxilii copia larga simul
Nunc re nunc opera fulcibat sæpe benigne
Si cui aut opera reve necesse fuit
Nec magis hunc ullo vidisses tempore lætum
Quam decorandi aliquem cum fuit causa data
Præmia virtuti posita hunc apud ampla fuere
Et studiis fructum reddidit illic suum
Heu quantam accepit plagam Respublica tota
Heu quantum damni nunc sacer ordo tulit
Cuius tam potens Patronus non fuit alter
Nemo fide, nemo maior amore fuit.
Longa Petrum talem vix unquam proferet ætas
Qui sic tot præstet dotibus eximiis
Hic incredibilis quædam prudentia qualem
Non temere in quoquam nunc reperire licet
Hic doctrina fuit minime vulgaris & una
Magnarum hic rerum maximus usus erat
Hic erat in cunctis ingens moderatio rebus
Hic mite ingenium, vultus erat placidus
Hic animi invictum robur fidentia magna
Si pia justa simul causa tuenda fuit
Non sibi quemq hostem dubitabat sumere, dum pro
Iustitia pugnat nulla pericula timens.

Iam

Jam vero in labris suadæ illa medulla sedebat
Qua facile potuit flectere corda virum
Hinc adeo factum est, nemo ut mortalis haberet
Tam certum quidquam, tam sibi propositum
Quin et quando suos voluit contendere nervos
mox extorqueret viribus eloquii
Inde gubernabat solus Commitia sæpe
Conjungens animos Principis et populi.
Nunc formidandum, nunc se præstabat amandum
nunc etenim comis, nunc erat ipse gravis
Ergo Petrum extinctum sensit Respublica nuper
Senserunt quibus est publica chara salus
Sensit Sigismundus cunctorum gloria Regum
Cuius erat pectus pectoris ille sacri.
Singula quid referam? nemo comprendere paucis
Tot poterit dotes corporis atque animi
Tum bene ut his usus fuerit tum commoda, quantæ
Curæ illi fuerint principis et Patriæ.
Optes talem alium Cracovia forte licebit.
Quod speres nihil est non cito talis erit
Sed quando summi Patris fuit ista voluntas
ut nostro orbaret nos pater ille patre.
Quando procul dubio hoc enormia nostra tulerunt
Tot scelera, inque iam pro dolore incidimus.
Nos deflere vicem nostram fortasse decebit
Orbos pastore et principe consilii
Orbos præsidio dictorum una atque bonorum
Orbos et solis lumine flammiferi

Felicem

Felicem att illi vitam gratemur adepto
  Lætus enim fruit sedibus ætHereis
Sed quoniam hisce loqui timide de rebus oportet
  Regio nostra hoc nos, pietasque docet.
Dicito cunctorum Lector pro more piorum
  Propicius famulo sis Bone Christe tuo.
Qui Tibi cuncta refert acceptum seq suosq
  Progressus si quos fecit in Italia
Hoc Hosius grate mentis pietatis & ergo
  Apposuit tumulo chare Patrone tuo
Flens multum & lachrymans fata impia o impia fata
  Impia fata illi raptus es ante diem
Hoc omnes de te doctique bonique querent
  Nemo fuit doctis, nemo bonis melior
Non alia ulla bonis est causa relicta querendi
  De te quam eis raptus es ante diem.

Elegia

Elegia

D[ominu]s Joannis archiepp[iscop]i Upsaliensis, in Funere Petri Tomicii Epp[iscop]i Cracov[iensis] Vicecancellarii.

(Is archieps pulsus est Svecia per Regem quod in Luteranismum consentire noluit, in Gdano degebat. Quem Tomicius ope ac liberalitate sua sublevabat.)

Plange Tuos tristes casus Cracovia plange
Et planctus renova tempus in omne tuos
Lux Tua, lux Patriæ, lux uno e Polonia tota
Illustris erat, morte premente cadit
Tam dignus præsul vix unquam prodiet ex te
Quamvis praeclaris es numerosa viris
Hic est quem finxit naturæ prodiga virtus
Et raras dotes, ingeniumque dedit.
Quidquid virtutis fuit è probitatis ab illo
Fludit ut res fonte flumina magna fluunt
Illius egregio facundia præsule digna
Non Crispo inferior aut Cicerone fuit
Nec minor eloquio fuit experientia rerum
Qua se monstravit esse Patrem Patriæ.
Nec potuit nomen sapientis justius ulli
Artibus sapuit dogmata prava vetans
Illius exemplo regetur sapienter ovile
Christi, nam sapuit non sapiendo nimis

Sobria

Sobria sit inquit Paulus sapientia nostra
    Nam qui plus altiis non sapit ille sapit
Quid loquar illius sapientia tantum nobis
    Profuit ut numeris non numerare queam.
Dulces eximias mecum servo sapientis
    Praesulis & veneror plurima scripta mihi
Felix Rex, felix Regnum felicia cuncta
    Quae per tum Sanctum sunt moderata virum.
Nec fuit infelix aut improbabile nostrum
    Exilium, quando is audiliator erat.
In duros aliquos cecidissem forte Tomitas
    Ni Tomicius hac me revelasset ope
Cui si pro merito lacrimis succurrere possem
    Totus ego in lachrimas solverer absque modo
Sed scio quid faciam: Te Christe precor miserator
    Suscipe defunctum nobile plasma Tuum
Nec mea solius est tamen ista precatio: turbas
    Innumeras audi quae simul ista petunt.
Illis magnificia donaria contulit, ut se
    Non audire velis, vim tibi ferre velint
Est illis violenta manus coelumque rapaces
    Invadunt, rapiunt vi Tua Regna Deus
Num tantis turbis Deus ipse resistere possis
    Quas facit   lex bonitasq Tua
Quid? cecis, surdis, nudis, claudis & egenis
    Pupillis viduis Christe negare potes?

Hos

Hos prudens præsul multo conduxerat auro
ut secum properent Judicis ante pedes
Horum aliquis ducti O Clementissime Judex
Pro nostro jure, ducere pauca sine
Regnum cælorum nostrum est, ut testis es Ipse.
Tam veras, quod nemo negare queat
Hoc ergo a nobis bonis iste Tomicius emit
In nos profundens quidquid habebat opum
non potes obmiti debeas subscribere: Fiat
Te cogit pietas, te Tua pacta ligant
Respice quæ sancta, quæ iusta, quæ moderata
Visit, & in cunctos qua pietate fuit
Felix et nimium felix, qui talibus usus
artibus, ad Superos tutus habebit iter.

(Ex Mss. Bibl: Ossol: CLXX ii f°. (19 — 22.)

Ex Libro

Ex Libro
Philippi Padnievii Episcopi Cracoviensis
„De viris aetatis suae & gentis illustribus."

Petrus Tomicius tot animi & corporis dotibus comulatus fuit, ut quae singula in nonnullis spectantur, in illo apparent universa: non solum enim prudentia, consilio gravitate, doctrina, & eloquentia fuit insignis, verum etiam humanitate, splendore, domestico comitatu, & liberalitate cum in suos tum in externos reliquis omnibus praestitit, hoc accedebat forma dignitas suavitasq; morum. Huius postea gestum tantummodo actionisque in dicendo formam nam hoc erant in illo praecipua imitari volebant multi: virtutem quod equidem malim pauci. Tanta vero omnibus vel in dictis eius vel in factis dignitas decorumque illud quod plurimum in rebus valet, adfuit, ut vita eius consequuta fuerit dificillimam illam societatem gravitatis cum humanitate. Res quidem Ecclesiastica plurimum illi debet; quam florentem adhuc accepisset ita autoritate prudentiaq; & animi magnitudine singulari sustinuit, vel florentiorem eam posteris traderet, quanquam id etiam magna ex parte, vel temporum facilitati vel pietati Principis sub quo vidit, attribui

attribui poterit. Sed et possessiones Episcopatus sui multis iisdemque sumptuosis aedificiis auxit, illustravitq; & ad templorum cultum & ornamentum plura contulit. Vixit annis LXXIII.

(Ex mss: Bib: Ossolin: LXXVII. in f°
f: 45.)

Testamentum

Testamentum

Petri Tomicki Episcopi Cracoviensis & Regni Poloniæ Vicecancellarii.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis, B^mæ Vs Mariæ advocatæ meæ S. Michaëlis archangeli S. Joannis Bapt^æ S. Stanislai S. Venceslai S. Floriani, S. Adalberti patronor meor & OO SS^rum amen.

Praeclare videt a superis esse comparatum, quod & morte nihil certius & hora mortis nihil incertius esse voluerunt. neque enim ad continendum in officio genus mortalium satis id erat futurum si certum hoc omnibus esset & exploratum, sive longius abesset, sive propius adesset, venturum tamen aliquando diem illum q nemini mortalium licet effugere, quo segregata a corpore anima non solum factorum, verumetiam dictorum omnium diligens est & exacta apud eum iudicem unicuiq reddenda ratio: apud quem nullum est personar discrimen, nulla eloquentiæ ratio, nullus gratiæ respectus: nihil potest pecunia, nihil valent opes, sed ex sola virtute penduntur omnia. Eius rei cogitatio minime suffectura fuit, ad vertendam & constringendam hominum cupiditatem atq audaciam: si scire quisque potuisset quo tempore ex hac vita migrandum, & in severi judicis illius conspectum sibi esset prodeundum, Quorum enim eminet ac proiecta est audacia nihil ea re deterrerentur, quominus quecunque

que animo suo colibita essent, ea flagitia designarent, neque id in id usque tempus facere intermitterent, quo impendere sibi ac prope jam adesse vitæ suæ terminum cognovissent tum demum ad meliorem se frugem recepturi ut qui nullum esse scirent serum tempus penitentiæ. Horum malitiæ, conditor ille & Redemptor humani generis, pro admirabili sua sapientia, obviam ire cupiens, piis iusta atq impiis certum id esse voluit, atq indubitatum, semel esse moriendum omnibus: quo tempore, quo die, qua hora, id vero ex æquo utrisq abstrusum esse voluit ac reconditum ut tanto paratiores & quasi in procinctu semper essemus, simul atq signum Imperator hoc est Deus noster sustulisset, de præsidio & statione vitæ discessuri. Ex quo fit ut quemadmodum nemo est tam affecta ætate, nemo tam deplorata valetudine quin possit si ita Deo visum sit, unum adhuc aut alterum annum vivere: ita nemo sit etiam adeo virida ætate nemo tam robusto tamque firmo corpore, qui posset utcunq sibi Divos habeat faventes saltem sibi polliceri. Quare demum mortales, mihi sapere videntur, qui ita vivi sunt tanquam cras essent morituri: cumq intelligant, vitam nihil aliud esse quam progressum quendam ad mortem, autem initium esse vitæ melioris, dum vivi sunt & incolumes mori discunt, mortem meditantur, atq ita res suas constituunt, ut cum e vivis fuerint sublati, nullam posteris litigandi aut quærendi de se occasionem præstitisse videantur. Quorum mortalium ego vestigia persequi cupiens, etsi

corpore

corpore infirmo, mente tamen sana atq integra, fir-
moq consilio codicillum hunc, sive eam potius ultimã
voluntatem, aut testamentum appellare libet,
conscribendum curavi; quem veri ac legittimi tes-
tamenti, ac quocunq tandem nomine extrema volun-
tas hominis appellatur vis ad potestatem obtinere
volo. Quodsi antea quoq testamenta condidi ali-
qua ea induci volo et circumscribi, ast hæc mea ul-
tima voluntas, omnium priorum mear voluntatum au-
thoritatem infirmet, ac prorsus abroget quacunq illa
tandem verbor formula fuerint expressa; & iam si ea
adjecta essent clausulæ quibus testatoris manus clau-
di videretur. at rem in pauca conferam, præsen-
tem hunc codicillum omnibus meis codicillis & testa-
mentis superioribus præferri volo. mei tamen ut sit
arbitrii ac potestatis, quoniam voluntas hominis am-
bulatoria esse debet usq ad mortem, si quid mihi visũ
sit postea, de voluntate ista mea immutare, vel
novum etiam Testamentum condere — id quod o-
mnibus esse testatum cupio.

Antea q autem quid de rebus meis constitui scri-
ptis mandavero, hoc quoq testatum omnibus facio,
mihi propositum esse planeq deliberatum, quam fi-
dem majores mei fecerunt amplecti, quam S. Romana
& universalis approbat Ecclesia eam ad finem usque
vitæ meæ mordicus tueri ac retinere, quodsi ut
plerumq evenit per mentis errorem, aliter postea
aut dicerem aut sentirem: testor vos quotquot
adestis, hanc esse solam sententiam, a me sana
mente prolatam, quod semper valere cupio, neq ab
ea

ea unquam dimoveri. Cupio mori ut indignus licet christianus tamen Pontifex, cupio modo per divinam id liceat misericordiam, nonnisi prius Sacrosti Corporis & Sanguinis Christi viatico instructus, atq omnibus aliis Ecclesiasticis Sacramentis munitus, ex hac misera & calamitosa vita discedere. Quo majis autem id est quod cupio quam ut in me ad id praestandum satis esse queat virium, hoc impensius tibi supplico Sssma Virgo Maria, mater Creatoris & Redemptoris mei, Dni nostri Jesu Christi quae unica es eorum patrona & advocata, qui sunt ab omni cujusvis auxilio destituti. Te quaeso S. Michael Archangele, Te dive Joannes Bapa, vos Beati Petre & Paule apostoli, Te dive Stanislae, vos omnes quaeso suppler atq obtestor, quos in terris habui semper tanquam numina quaedam tutelaria, ut hoc mihi apud Deum beneficium impetretis, quo possim ita quemadmodum verum decet Christianum Pontificem vitam cum morte commutare.

Nunc de me rebusque meis, haec est ultima voluntas mea. Depositum tuum Pater coelestis Tibi reddo: meliorem mei partem spiritum meum, quem in hoc mortali corpore meo deponere dignatus es, Tibi cum primum repetes restituo, immundum licet Spiritum, multis vitiis contaminatum, plurimis flagitiis coopertum, quacunq tamen hora, quocunque puncto temporis & momento, ex hoc cum corporis diversorio, aeternam illam in domum migrare jusseris, in manus Tuas Dne commendo Spiritum meum. Peccator sum & Creatura tua sum, opus manuum tuarum sum: operi manuum

um tuarum dexteram tuam porrige Domine, opus manuum tuarum ne despicias Dne. magna & enormia sunt peccata mea, sed major est misericordia Tua, cujus infinitus est numerus. Dne Jesu Christe Fili Dei Vivi, qui venisti pro peccatoribus gravissimos cruciatus pertulisti, qui pro peccatoribus Cruci affigi, atq in ea mortem acerbissimam obire voluisti, qui Petrum ter Te negantem, qui Mariam peccatricem, qui filium nequam, qui publicanum, qui Latronem in Cruce pendentem in gratiam recepisti, qui Judae quoq proditori parsurus fuisti, si gratiam potius Tuam supplex implorare, quod ipse sceleris de se sui poenas expetere voluisset, qui per eos Prophetas dixisti quacunq hora conversus fuerit peccator et ingemuerit, vita vivet & non morietur. Dne Jesu Christe ecce ego convertor ad Te, ecce ego pro peccatis meis ingemisco. recipe me in gratiam Tuam, reconcilia me Patri Tuo omnis vivens. Si iniquitates observaveris Dne, Domine quis sustinebit? cum etiam coeli immundi sint in conspecti Tuo. Dne Jesu Christe recipere dignare spiritum hunc meum, quem pretioso sanguine tua redemisti me Dne DEUS veritatis. Tradita & commendata DEO anima, de sepulchro, sepulchri illius hoc est Corporis, haec est mea sententia.

Priusq terra terrae reddita fuerit, ut in cinerem cinis converteretur, volo corpus meum ut minimum per diem unum naturalem, hoc est per viginti quatuor horas insepultum iacere. Solet enim aliquando vitalis spiritus exclusus existimari atq ita hominibus imponere

Cum

dum pro mortuo habetur qui superstes adhuc esse posset. Id quod cum alliis tum iis praecipue temporibus quibus pestilentia sevit, evenisse aliquando, non solum legendis veterum scriptis, verum etiam usu compertum est. Ex quo factum est ut apud priscos mortales, continuis 7 diebus, mortuor corpora calida aqua ablucerentur & per intervalla conclamarentur. ut si quis inclusus in illis vitalis spiritus lateret, his rationibus excitaretur. — Toto autem illo tempore quo corpus insepultum jacuerit, volo Psalterium de more recitari. Deinde vero, post unum ad minimum diem naturalem corpus meum, in sacello Divi Thomae Cantuar. per me aedificato, ornato & dotato, secundum ritum & consvetudinem S^ae^ Romanae Ecclesiae cum apparatu pontificali, sepulchro mandari. Et anima & corpore utroq. origini suae reddito, de caeteris rebus ita statuo.

Legata Ecclesiae meae Cracoviensi.

Cappam ex adamasco albo, auro intexto cum naviculis & fimbriis ac facto eleganti opere Romano factis. Ecclae meae Crac. do, dono & lego pro usu Epi Cracovs. — Cappam nigram de adamento cum fimbriis Eccle meae Crac. do, dono & lego. —
Dalmaticas dupplices de adamasco auro intexto cum eor attinenciis — Casulam de adamasco albo auro intexto cum naviculis, spalleras quas hospes meus Gdanen. ordinaverat duas, & alias quae sunt cum armis meis & testu ad dnum cum, tribulares de Eccle meae Crac. do, dono & lego. — Spalleras tres novas, unam pro stallo, in quo Pontifex celebrans vesperas & matutinas stare solet & duas pro pulpitis chori & Rectoris — Ampullas argenteas inauratas noremberga laboratas — Sedile

seu

seu faldistorium ferreum cum 4 globulis argenteis & tribus eis operculis de veluto rubeo brunatico ex nigro pro usu Episcopi. — Schodo alias vela pro ministrantibus pulchriora. Item velum unum ex purpura quo utebar ipse in Festo Corp^s Ch^ti — Caselam nigram de veluto nigro veneto cum Dalmaticis; pontificalia duo; Libellum Benedictionum & indumentor manu Stanislai Gorski in pargameno scriptum — Pulvillos tres supra Sedes Eppales, unum ex adamasco rubeo carmesino, habentem in 4 Cornibus pendentes Globos cum floccis, auro & viridi serico intextis, alterum ex atladio brunatico de grana habent^m globos in 4 Cornibus auro & rubeo serico carmesino intexto, tertium pulvillum, ex axamento rubeo Turcico, qui ponitur in sella Epli subtus tegumenta, qui factus est modo simplici absq nodis & floccis — Cingaturas Duas largas Thurcias pro tegendis pulpitis navicellam argenteam pro asservando Thure Eccle^ae meae Cracoviensi do, dono & lego. — Item annulum aureum cum Zaphiro magno Pontificalem E^ae meae Cracovi. do, dono, lego ad usum suffraganei quando in Ecclesia rem divinam faciet. — Candelabra argentea laboris Ungarici habentia cuspidem in summitate et 3 rurkas cum armis meis, do, dono, lego Ecles^ae meae Cracoviensi. Item unam integram petiam atladii rubei Carmesini auro intexti cum viginti & una naviculis impulatis, continens ulnas 36½ Ecl^ae meae Cracov. do, dono, lego, ut ex ea fiant ea indumenta quae magis esse commoda videbuntur ad usum Sacrorum. —

Capella S^ti Thomae Cantuariensis.

In primis Calices argenteos tres, duos inauratos, tertium

non

non inauratum. Ampullas triplices, duplices inauratas cum armis meis, et duas non inauratas pro usu quotidiano. Casulam de adamasco albo auro intexto cum naviculis infulatis ac eiusdem Casulae attinentiis omnibus, cappellae S. Thomae do, dono, lego. Item duas alias Casulas cum earum attinentiis, unum de Adamasco rubeo Carmesino auro intexto, cum naviculis infulatis, aliam de Raso seu Atlaso Carmesino brunatico de grana etiam pro capella do, dono, lego. Item caselam de adamento nigro etiam pro capella do, dono, lego. Duo pacificalia argentea inaurata cum Reliquiis SS.rum etiam pro capella mea do, dono, lego. Item Lodices seu Tapeta octo mediocria, bona tamen et pulchra, et praeterea duos Lodices majores Turcicos prosternendo pavimento in usu Capellae, eidem Capellae do, dono, lego. Item vasculum argenteum pro conservandis Hostiis — Scatulam cum corporalibus et paliis alias Skrzinki omnes eidem Capellae do, dono, lego. Item tria missalia, duo de veluto rubeo tertium Coftirio (?) rubeo superducta, pro Capella do, dono, lego. Item cussinam de veluto rubeo Carmesino loco pulpiti pro missis orandis — Coopercula tria unum de adamasco rubeo Kitajka viridi subductum aliud de Tabino brunatico Kitajka glauca subductum, tertium operculum pulpiti de adamento nigro Kitajka subfultum Capellae meae do, dono, lego. Item vasculum argenteum pro servanda aqua Benedicta — Bina paria Candelabrorum argentea, unum quod habet formam balansti minus, aliud majus et ponderosius quod hic Cracoviae laboravit andreas aurifaber etiam pro Capella mea do, dono, lego. Alia ornamenta et indumenta Ecclesiastica commissis fieri et curari Dnis

meis

meis Executoribus, si ipsa ego in vita efficere et fieri facere non potero, Eisdem Dnis Executoribus committo et commisi ad Capellam meam adhuc imperfectam perfici curare.

Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensi.

Cappam albam de Adamasco albo qua usus sum jam a multis annis pro Ecclesia Collae Sandomirien. do, dono, lego. — Ampullas elaboratas opere germanico, emptas a Rmo Dno Eppo Plocensi pro Eccl. Sandomiriensi do, dono, lego. — Schodam unam pro Ecclesia Sandomiriensi, do, dono et lego. —

Pro Ecclesia Posnaniensi.

Calicem aureum pro Ecclesia posnan. cuius fui Epus annis aliquot do, dono et lego.

Ecclesiae Collegiatae Visliciensi.

Cappam rubeam ex Adamasco rubeo Carmesino una et Dalmaticas rubeas pro Ecclesia Sae Mariae Visliciensi do, dono et lego.

Ecclesiae Parochiali in Thomicze

Calicem argenteam cum patena inauratam pro parrochiali Eccla in Thomicze do, dono et lego. — Ampullas duas plani laboris argenteas inauratas parrochiali Ecclae in Thomicze do, dono et lego. — Mfco Dno Palatuio Junovladislaviensi fratri nostro germano vestem unam ex adamasco brunaticam de grana suffultam pellibus mardureis, quae fuit Dni olim Castellani Gnesnensis fratris carissimi, do, dono et lego. Vestem etiam de Czamelotho nigram quae etiam fuit Dni Nicolai Thomiczki Castell. Gnesnensis, do, dono et lego.

lego. Dno palatino. Equos Redelarios, quatuor bonos. Do palatino do, dono et lego. — Rmo Do Archiepp̃o Gnesnensi libellum in charta pecorina scriptum, opertum brucato, per Mm Dm olim Christophorum de Schidlowiecz Castellm Cracov. nobis donatum. Rmo Dno Suo do, dono et lego. — Rmo Dno Epp̃o Plocensi libellos duos, veluto rubeo obductos opere Italico pulchre et sumptuose ligatos manu Petri Drosche vita scriptos, do, dono et lego. — Rmo Dno Epp̃o Premishensi moderno libellum Benedictiones Pontificales in se continentem axamento rubeo obductum, do, dono et lego. — Eidem Rmo Do Epp̃o Premishensi mantellum ex czamelotho rubeo carmesino, unacum Caputio do, dono et lego. — Dno Samueli Maciejowski Canonico Eccleae nostrae Cracov. equos 4 redarios, qui solebant esse ad usum nostrum trahendo vehiculum, do, dono et lego. — Libros Theologales ad Collegm maius Theologor. do, dono, et lego. — Libros Juris pontificii et civilis Collegio Dnor Collegiator Canonistor. do, dono et lego. — Libros policiorum studiorum nostris nepotibus, ex fratre germano, do, dono et lego.

Familiae Expeditio.

Nicolao Bogusch marschalco Curiae nostrae Florenos 100. et pellicem ex gutturibus vulpinis, qua utebar. Cocleaaria argentea et equos quatuor redarios cum curru do, dono et lego. — Vladario nostro Jacobo Stadkowski, qui pluribus annis utiliter nobis servivit 100 flor. et pellicem novam ex gutturibus vulpinis, quae est in Thesauro do, dono et lego. — Stanislao Gorski Canonico plocensi notario flor 80. panni Italici trunatici elegantis cubi

tos

tos 10. flor. 20 pro almutio et equum gradarium do, dono et lego. — Philippo Radniewski notario flor. 50. do, dono et lego. — Ceteris Notariis ac Servitoribus iuxta singulorum merita Dni Executores dent quid et quantum eis videbitur. — Familia reliqua vestienda panno luctus, cui in super detur pannus aliis bonus more solito, et his qui habent equos proprios in obsequio datur dupplicatum quartale. — aliis autem qui non habent equos proprios detur eius et dupplicatum 4ale solvi soletum eiusmodique fiat Expeditio familia familiae ut non poeniteat eos in meis obsequiis fuisse esse. —

Cocis.

Detur Salarium duplicatum et pannus luctus. — Moskovitis aurigis, agazonibus, et alia familiae viliori, familiae coquinae et Kuchcikom detur pannus et duplicatum salarium.

nota. Familia liberaliter fuit expedita aliis dati sunt flor. 100. aliis 80. aliis 60. aliis 50. Dati Equi, currus, hasti, clipei, vestes equestres. —

Debita exigenda.

(Condonat postea Amus Dominus).

a Dno Adamo Jaszenski flor. 100. repetantur per Nos eidem mutuo dati. — ab Jacobo Wloschek apotecario repetantur flor. 250. per nos mutuo illi dati et ad nostrum beneplacitum ei mutuati. — Miklasch pellifex habuit a nobis in mutuum flor. 30, quos illi numerari fecimus, tum cum Michael Bogacz oblata debitum eum conjecerat in carcerem, qui ab eo repetantur et adeorum solucionem compellantur. — Eidem Miklasch dedimus

dimus et alios 50 flor. in mutuum pro querendo victu suo hi tales floreni 50 repetantur ab eo. — Galeatio barbitonsori nostro mutuo dederamus flor. 50 pro solutione domus, hanc summam illi condonamus. —

Habemus insuper apud nos certam quottam pecuniae nepotum nostrorum de Schamotuli etiam aliorum nepotum de Thomicze quam Dni Executores illis suo tempore reponant ex pecuniis per nos relictis, prout Dnus Benedictus Isczynski et Stanislaus Borek noverunt.

Exposuit etiam in rem nostram Stanislaus Borek tunc cum in Italia fuisset Ducatos auri in auro Hungaricales 646 et gross. 15, nos solvi volumus ex plumbo nostro quod est in Slawkow, si sufficiet, sin secus ex aliis pecuniis nostris id fiat.

Egerdus de Kempen hospes noster Gedanensis, coemit nobis Gedani certos pannos, et zuccarum, risch, et amigdala nec non et certos orbes vitreos, haec omnia illi cum gratitudine solvantur.

Item ea quae sunt a mercatoribus accepta in usus nostros prout Stanislaus Borek novit, ea solvantur ex pecuniis nostris fideliter et realiter.

Solutio Contributionis Cleri in Synodo proxima Diocesiensi instituta, quae ita erit solvenda, prout solvebatur per antecessorem meum, cum instituebatur. Contributio duppla, secundum taxam antiquam, solvenda etiam erit, si alii quoque Domini Eppi illam solverunt, alias non.

Annus gratiae a successore repetendus.

Impensa funeris marc. 200 aut marc. 400.

Eleemosina ad omnia hospitalia huius Urbis per

marcas

marcas Decem.

Item ad omnia monasteria pro Tricesimis per marcas Decem.

Item ratio de danario S. Petri Regie M^{ti} aut D^{no} Thesaurario reddenda.

Regestra Cancellarie ad Thesaurum regium ponenda et Cancellario novo tradenda.

Item habeo quatuor pectoralia aurea tria cum lapidis pretiosis unum quod habui in usu quotidiano sine lapidibus. Hac volo ut vendantur una cum Cruce parva cum lapidibus. Cathenas vero duas, quibus appensa sunt duo ex dictis pectoralibus lego et do nepti mea Zophie ex fratre germano olim Nicolao Castellano Gnesnensi.

Est Capsa in Thesauro meo cum quas restituit D^{nus} Dux Prussie post concordiam cum eo factam que danda est ad Thesaurum regium.

Pecunia Testamentaria que residua est D^{ni} olim Plebani et Officialis Radomiensis, apud me dispensando.

Item tres Libelli unus corio rubeo superductus in quo privilegia D^{tus} Barensis sunt descripta et duo alii Aurei Velleris nigro coreo superducti, reddeantur R^{e} M^{ti} – hi sunt in mensa nigra que est in Camera.

Bulle ordinarior et alie Bulle quas impetravi nonnullis Capitaneis super conferendis, per eos Sacerdotiis Visticen. et Kielcen. Ecclesiar, Prepositura Ilzens. et Scholastria ac prebenda monetaria Eccles. Cracovien. deponantur in Capituli Cracovien. Thesauro, simul et Bulla indulgentie concessa pro singulis

gulis festis Nativ. Mariae sub praesentia Regis.

Item committo meis Executoribus, ut ab omnibus meis Capitaneis & Venditoribus Decimarum & Exactoribus redditutum meorum exactam accipiant perceptionem & expositorum rationem, & hoc in quo illi remanebunt mihi obligati, ex ratione, per eo facta ab eis exigant & recipiant & recipiant in quo nobis obligati fuerint.

Item Jidem Dni Executores mei dispensent pecuniam Dni olim Bartholomaei Plebani & Offis Radoms cujus ego majorem jam partem dispensavi secundum ejus ultimam voluntatem, ac in ejus consanguineos & amicos, exacta tamen pecunia quae super est, emant Dni Executores censum pro una Missa in Eccla antiqua Radom singulis septimannis legenda.

Omnis supellex mea cum auro, argento, vestibus lanceis aut quocunque nomine appelletur, similiter & equos supellectilem equinariam, vasa, scutellas, orbes cantaros, flascas stannatas, alias & generaliter omnes^{nes} majores & minores ultra legata quae feci volo ut vendantur & pecunia per Dnos Executores partem in debita mea partem vero in dotem nepti meae Zophiae ex fratre meo Dno olim Nicolao Castello gnesnensi suscepta convertatur cui quidem nepti meae do & assigno in dotem mille flor. in moneta qui asservent in loco securo, quoad in matrimonium collocabitur, sic quodsi illam decedere contigerit ex hac vita priusquam nuptui tradatur, eosdem mille flor. do & lego nepotibus meis ex praedicto fratre meo Nicolao progenitis Stanislao & Joanni.

Annulos

Annulos meos cum Zaphiris lego Sermis Regibus et Principib. meis, ac etiam Illmae Reginulae Hedvigi et Isabellae. Alium do et lego Rmo Dno Epo Premislien. Joanni Choieński et Mco Dnis Palatino Russiae et Palatinis Juovladislaviensi fratri meo, nepti meae Zophiae supradictae, lego duos annulos unum cum Zaphiro, alium cum adamente parvo, quem solus gestavi.

Item Dno Nicolao Bedliński Scholastico Cracovien. vestem meam novam de Kytayka nigram ventriculis albular. suffultam et unum annulum Thurinum.

Item Dno Stanislao Borck vestem de Tabino nigro albulis suffultam et duos annulos cum Zaphiro, quos solus gestavi et sunt scarcella mea.

Item Dno Izbienski pannum brunaticum anglicum pro vestem et unum annulum cum Zaphiro quem solus gestavi rotundum quem habui a Dna Duce Mazoviae.

Dno Samueli Maciejowski Tabinum Brunaticum pro vestem.

Hac ubi fuerint ex animi mei sententia, quae jam descrypta est, distributa: si quid pecuniae fuerit reliquum id omne in pauperum usus et necessitates expendi, atq. eorum precibus animam meam commendari cupio. Atq. eius dispensatorem constituo Vlem D. Stanislaum Borck J. V. Drm Canonicum Eccles. meae Cracovien. Hujus autem ultimae voluntatis, dispositionis et ordinationis meae veros et legitimos Executores constituo Rm Dm Andream Cricium Epm Plocensem, Vles Dnos Nicolaum Bidlinski Scholasticum, Stanislaum Borck JVD. Benedictum

Isbienski

Jbienski Canon^c Cracovienses, S. vero Reg. M^tem D^m meum Clementissimum supplico ut huius mei testamenti recte atq in ordine facti Defensor esse dignetur. Jd ipsum iure necessitudinis, quod mihi cum eo intercedit, peto a M^co D^o Joanne Comite a Tharnow Palatino Russiæ Executores autem meos quæso atque obtestor, ut in gratia Dei Omnip^s, B^ssimæ V. Mariæ, B. Joannis Baptis^æ & SS^rum ap^lorum Petri & Pauli atq OO. SS^rum ut hanc susipere Provinciam ne recusent, ut animam meam commendatam sibi habeant; ut peccata mea Eleemosinis reddimenda & piis piorum operibus curent expianda. Quam fidem prestari sibi cupiunt, ab iis quibus ipsi quoque post mortem suam rerum suarum curam credituri sunt hanc mihi quoque bonorum meorum dispensatione prestare ne graventur. Jta eos Deus Optimus Maximus, iustus, uniuscuiusq factorum Judex, estimator et Renumerator, a cuius oculis nihil esse potest absconditum, & in hoc seculo omni genere felicitatis cumulet, & posteaq ipsi quoq naturæ satisfecerint, æterna faciat gloriæ participes. Hoc autem in primis prohibeo, ne quis eis negotium facessere aut periculum creare in animum inducat neve per R^mos D^s Lociordinarios, ad ullam eos rationem reddendam cogere conetur; nam si de eorundem fide dubitassem nunquam & me & rerum mearum omnium procurationem eorum fidei commendassem. Quicunq autem contra voluntatem hanc meam venire ausus fuerit, & impedimento erit, quominus omnia ut scripta sunt in hoc Codicillo, ita curari possint & confici cuiuscunq

statûs

statüs & conditionis ille fuerit, sive sit alienus sive aliqua libet arcta necessitudine attingat, eum Ego in Jus voco atq. ut apud horrendum Christi Tribunal se sistat, primoquoq. tempore volo, de impedita extrema mea hac voluntate causam dicturus.

Ego Petrus Tomicius Epus confiteor, & premefero, hanc esse ultimam meam voluntatem. Cui rei quo plus fidei habeatur, manu propria, huic Codicillo subscribendum esse putavi actum Cracoviae die Anno Domini M. D. XXXV° presentibus Samuele Maziciowski Gnesnen. Cracov. & Sandomirien. Canoco Stanislao Hosio Juris Utr. Doctore Praeposito Vilnensi ac Visliciensi Canonico Nicolao de Wieliczka Canonico Poltoviensi, Anthonino de Kaszhovia artium et Medicinae Doctoribus, Stanislao Dambnieczki cubiculario meo & Stanislao Gorski Canonico Plocensi Notario Publico, qui hoc Testamentum scripsit & obsignavit.

(Ex mss. Bibl. Oss. CLXX. fo $\frac{25}{2}$ – $\frac{34}{2}$.)

Processus

Processus Capituli Cracoviensis de Exequiis et sepultura Petri Tomicki Eppi Cracov. Regni Poloniæ Vicecancellarii.

Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Cracov. Universis et singulis tam Nræ Cathedralis quam Collegiatar. Ecclesiarum Prælatis et Canonicis, Abbatibus, Prioribus, ministris, Gvardianis et Parochis, Ecclesiar. Rectoribus eorumque vicesgerentibus, altaristis, Vicariis perpetuis et manualibus, Probendariis, mancionariis, ceterisque Presbyteris beneficiatis et nonbeneficiatis et personis ecclesiasticis ac quorumvis Ordinum Regular. Fratribusque religiosis exemptis et non exemptis, in, per et infra Civitatem et archidiaconatum Cracoviensem ac Decanatum ruralem.

Ubilibet constitutis salutem in Dno.

Non est incognitum Vobis Rmum olim in Christo Patrem Dm Dm Petrum Dei gratia Epm Cracovm. et Regni Poloniæ Vicecancellar. ab hac Feria 6 ante Festum Omnium Sanctor. proxime præteritum decessisse. Quem quia et Patrem benignum et Pastorem vigilantissimum Juriumque et libertatis nostræ acerrimum defensorem et protectorem experti sumus, æquum est, ut illum lugeatis una Nobiscum, funebrique Officio et Exequiarum honore in Ecclesiis Vestris prosequamini, adhibitis Vigiliis novem lectionum et missa in Cantu die crastina post decantationem vigiliar.; ac septem Missis per singulos vestrum lectis, quæ in his funeralibus Pompis peragi solent. Itaque vos exemptos in Dno. requirimus

rimus & hortamur, vobis vero non exemptis in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandamus, quam in vos & vestrum quemlibet, nisi præmissa adimpleveritis ferimus in his scriptis ut mox visis diem aliquam vobis commodam deligatis, eamq parochianis vestris sexus utriusque denuncietis qua pro vestro erga bonum pastorem & Patrem nostrum Officio & debito Iusta, sive Exequias, hoc est vigilias novem lectionum cum missa cantata, & septem Missis lectis, per vos aut substitutos presbyteros, pro anima illius Vestris in Ecclesiis peragatis. Et ne quis negligentiæ suæ ignorantiam prætextat, sub pœna prædicta mandamus, ut has literas nostras unusquisque Plebanor det operam, ut ad vicinum perferantur, ad quem vero Plebanorum ultimum perlatæ fuerint, nobis easdem reddendas curabit.

Dattum Cracoviæ.

(Ex eodem Mss. fo 34/2)

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

DIGITAL - CENTER

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.